

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU
ÇOCUK HAKLARI ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

23 Ekim 2024 Çarşamba

KONU

- Alt Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu'nun, alt komisyonun geçtiğimiz yasama yılında yaptığı çalışmalara, ülke gündemindeki yenidoğan çetesine ve Narin Güran cinayetine, hazırlanacak "dijital mecralarda çocukları bekleyen riskler ve tehditler" temalı rapora ve bu raporla ilgili yapılan çalışmalara, incelenen uluslararası örneklere, alt komisyonun gayesine ve çalışmalarının hayırlara vesile olmasını dilediğine ilişkin açıklaması
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakan Yardımcısı Leman Yenigün'ün, yapılacak sunumlara ilişkin açıklaması
- Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Ayşegül Yıldırım Kara'nın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının "dijital dünya ve çocuk" konusunda çocuk koruma hizmetleri alanındaki çalışmaları hakkında sunumu
- Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürü Tuncay Cevheroğlu'nun, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının dijital bağımlılıkla mücadele kapsamında gerçekleştirdiği faaliyetler, yapılanlar ve yapılması gerekenler hakkında sunumu
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkan Yardımcısı Abdulkerim Gün'ün, dijital mecralarda çocuk koruma hizmetleri alanında BTK'nin yaptığı çalışmalar hakkında sunumu

23 Ekim 2024 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.41

BAŞKAN: Radiye Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Komisyonumuzun sayın üyeleri, kurumlarımızın değerli temsilcileri, kıymetli basın mensupları; Çocuk Hakları Alt Komisyonu toplantımıza hoş geldiniz.

Kıymetli hazırım, gündemimize geçmeden önce alt komisyon olarak geçtiğimiz yasama yılında 6 Şubat 2023'te meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremlerin etkilediği çocuklar için koruyucu, eğitici ve rehabilite edici sosyal hizmetlerin araştırılması ve refakatsiz kalan çocukların risklerinin incelenmesi konusunda çalışma kararı almıştık. Bu karar doğrultusunda Çocuk Hakları Alt Komisyonu 28'inci Yasama Döneminde 7 toplantı ve 7 şehirde yerinde inceleme yaparak tamamladığımız alt komisyon raporu görüşülmek üzere İnsan Hakları Komisyonu Başkanlığına sunulmuş hâldedir. Bu dönemde elde ettiğimiz bilgi, birikim ve tecrübeyle Üçüncü Yasama Yılı ve devamında dijital mecralarda çocuklarımızı bekleyen riskler ve tehditler teması üzerinde çalışmayı planlıyoruz.

Kıymetli hazırım, maalesef ülkemiz son günlerde başta yenidoğan çetesi olmak üzere birçok acı haberlerle derinden sarsıldı ve millet olarak âdeta kanımız dondu. Gerek Narin bebeğimizin acı haberi gerek İstanbul Surlarında yaşanan vahşi cinayetler gerekse bugünlerde şahit olduğumuz bu acı olaylar Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak bizlerin, çocuklarımızın hakkını, hukukunu, geleceğini korumak ve bu olayların bir daha tekrerrr etmemesi adına elimizden gelen gayretin çok daha fazlasını göstermesi gerekmektedir. Milletimizin ve ailelerimizin de bizden talebi bu yöndedir. Çocuk Hakları Alt Komisyonu olarak bizler de afetlerin, savaşların, dijital terörün ve cinayetlerin en savunmasız varlığının çocuklar olduğunu biliyor ve bu inançla, “dijital mecralarda çocuklarımızı bekleyen riskler ve tehditler” temalı bir rapor hazırlamak adına bugün çalışmalarımıza ve ilk toplantımıza başlıyoruz.

Bugüne kadar yaptığımız bütün çalışmalarımızda önceliğimiz çocuğun üstün yararı ilkesi olmuştur. Komisyon olarak yaptığımız ilk ön çalışmada telefon teknolojisinin hızla gelişmesi, insanların büyük bir kısmının zamanını sosyal ağlarda geçirmesine neden olmuş ve bu ortamın en kırılgan grubunu kuşkusuz çocuklar oluşturmuştur. Dijital mecraların çocuklarımızın menfaatine kontrol edilmediği takdirde ülkemiz için acı sonuçlar doğuracağını öngördük ve bu yüzden önce tehdit ve riskler üzerinde çalıştık. Nedir bu tehdit ve riskler dersek, herkesin çok yakından bildiği, şahit olduğu -ne yazık ki- çocuğa yönelik cinsel istismar, şiddetin vahşete varan her türlü çeşidi, dijital oyun bağımlılığı, hatta madde bağımlılığı, akran zorbalığı, günümüzde ise dijital ortamda yaşanan siber zorbalık, uluslararası terör ve suç örgütü yapılanmaları ve LGBTİ+ lobişinin çocuklarımız için oluşturduğu başlıca tehditlerdir.

Öncelikle şunu vurgulamak istiyorum: Bizler, dijital mecraların, yüksek teknoloji aygıtlarının ve bilişimin faydalı kullanıldığı takdirde ülkemize katma değer sağlayacağını ve birçok inovatif keşifleri ortaya çıkaracağını biliyor ve bunu da sonuna kadar destekliyoruz. Teknolojinin, bilişimin yani dijital dünyanın hayatımızın vazgeçilmezi olduğunu çok iyi biliyoruz ve bunun daha verimli kullanılmasını da destekliyoruz çünkü ülkemizin katma değerini yükseltecek ve inovatif zihinlerimizi, cevherlerimizi ve gençlerimizi ortaya çıkaracak tek şey teknolojidir. Bunun en iyi örneklerini teknoloji fuarlarında, teknokentlerde, TEKNOFEST'lerde ve uluslararası arenadaki başarılı evlatlarımızda görüyoruz.

Ayrıca, teknoloji kontrolsüz ve kötüye kullanıldığında ülkemiz için büyük bir güvenlik tehdidi hâline gelmektedir çünkü teknolojinin kötüye kullanımı, birçok kontrol mekanizmasını ortadan kaldırmakta ve çocuklarımızı âdeta şeytani akımların insafına bırakmaktadır. Dijital oyunu kuranlar, kodlayanlar, kurgulayanlar, pazarlayanlar çocuklarımızın önce zihinlerini, sonra bedenlerini kontrol eder hâle gelmekte ve aslında “Dijital oyun kiminse çocuk onundur.” sözü burada sağlam bir zemine oturmaktadır. Şunu: ayırım gözetmeksizin, toplumun tüm katmanları olarak artık kabul etmemiz gerekiyor ki dijital mecralar birer bilgi çöplüğüne döndü ve biz, maalesef, bu çöplükte temiz bir ürün arıyor hâle geldik yani azıcık araştırdığımızda anlaşılıyor ki LGBTİ+ tehdidi, dijital mecralardan servis ediliyor, terör örgütleri dijital mecralardan eleman devşiriyor, sapkın kişiler dijital mecralardan kendilerine kurban buluyor. Böyle bir ortamda bunun mücadelesi ancak devlet, toplum ve medya iş birliğiyle mümkün olabilecektir çünkü geçmişte tehdit belliydi, hedef çok açıktı, yapan çok netti ama maalesef, günümüzde âdeta bir maskeli oyun sergileniyor ve bu maske tek değil; bir maskeyi kaldırdığımızda ardından başka bir maske çıkıyor. O yüzden, bu yüzyıl düşmanın ve kullandığı silahın belli olmadığı bir yüzyıl. Bu noktada, siyasetüstü bir anlayışla, tüm medya organlarının, sivil toplum kuruluşlarının, ailelerin ve dijital platform kullanıcılarının aktif rol almaları gerekmektedir. Bu, milli bir mesele ve dolayısıyla devlet politikasıdır. Siyaset bağıyla değil, vatandaşlık bağıyla bir yaklaşım beklenmektedir. Eğer müreffeh bir ülke istiyorsak, sokakları güvenli, evleri huzurlu, geceleri aydınlık bir ülke istiyorsak hepimiz elimizi taşın altına koymalı ve bu dijital belayla birlikte mücadele etmeliyiz.

Uluslararası örnekleri incelediğimizde ise Japonya, Singapur, İzlanda, Fransa, İtalya, Kanada, birçok gelişmiş Asya ve Avrupa ülkesi -bu sorunu sadece çocuklarına eğitim vererek değil- toplumsal uzlaşa ve tüm paydaşların iş birliği içerisinde bir devlet politikası oluşturmuştur. Bu politikaya göre, başta internet kullanım saatlerini sınırlama, birçok sakıncalı uygulamayı kısıtlama ve internet erişimini kontrol mekanizmaları gibi uygulamaları yürürlüğe koyduklarını görüyoruz. Bu sebeple, buradan yola çıkarak, siyaset, sanat, akademi, güvenlik, sağlık ve medya, ayırım gözetmeksizin tüm paydaşlarımızdan bu konuda hassasiyet bekliyoruz. Yani kesik kadın başı ve vücut parçalarıyla poz verip sonrasında hiçbir şey olmamış gibi, kendilerinin hiçbir sorumluluğu yokmuş gibi köşelerine çekilmek ne samimi ne insani ne de vicdani bir yaklaşım değildir. Eğer insanlığımız, sanat anlayışımız, toplumsal duruşumuz bir dizide daha rol alamama kaygısıyla sessizliğe bürünecekse diğer konularda çıkardığımız seslerin hiçbir kıymetiharbiyesi yoktur.

Değerli Komisyon üyelerimiz ve kıymetli kamu kurum temsilcilerimiz; şunu net ifade etmek istiyorum ki Komisyon olarak tek gayemiz, çocuklarımızı zararlı alışkanlık ve bağımlılıktan korumak, onları aşâğılık terör örgütlerinden sakınmak, geleceğimizin katili, neslin ifsadı

olan LGBTİ+ örgütlerinden uzak tutmak ve her nesilde yeniden doğan bu milletin neslini geleceğe hazırlamaktır. Bu niyetle atılan, yapılan tüm samimi eleştirilere ve yapıcı önerilere açığız, çocuklarımıza faydası olacak her şeyin destekçisi ve teminatçısıyız. Bizlerden de sizlerden de bunu istirham ediyorum. Lütfen, çocuklarımızı, istismar edici, istismarı istismar edici, onlar üzerinden siyasi, bürokratik ve ideolojik rant elde edici şahsi emellere hizmet eden yaklaşım ve davranışlardan uzak duralım ve bu toplantıların sonunda tek kazanan, bu aziz milletin çocukları olsun.

Evet, bu duygu ve düşüncelerle Komisyon toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum ve müsaadenizle gündeme geçmek istiyorum.

Gündeme geçmeden önce Komisyonumuzu teşrif eden kamu kurum kuruluşlarının yetkililerinin de kendilerini kısaca tanıtmalarını istiyorum. Sonrasında da sunumlarını alacağız.

Basın mensuplarımıza da bugün bize eşlik ettikleri için ayrıca teşekkür ediyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Hoş geldiniz.

Tabii, konu çok önemli; çocuklarımız, dijital mecralar... Gerçekten biz yetişkinlerin göçmen olduğu... Az önce Genel Müdürümüzle, Bakanımızla da içeride istişare ederken konuştuk, biz yetişkinler dijital ortamın, mecraların göçmeniyiz, çocuklarımız ise onların yerlisi. Böyle zor bir alanda önemli bir toplantı, önemli bir rapor olacak bu; çok inanıyoruz, çok güveniyoruz bu konuda güzel bir çalışma yapacağımıza. Öncelikle hayırlı uğurlu olsun.

Zaman kısıtını da dikkatinize sunmak istiyorum; Genel Kurul çalışıyor, her an bir yoklama, oylama olabilir, oraya da katılabileceğimizi düşünerek mümkün olduğunca sunumlar daha kısa olsun ve sonrasında vekillerimizin soru-cevapları olacaktır, belki eleştirileri olacaktır, belki de katkıları olacaktır, o kısma da zaman kalacak şekilde süremizi yönetirsek çok memnun oluruz.

Sayın Bakanımızdan, Leman Hanım'dan sunumlarını alalım, sonrasında da vekillerimiz sorularını not ederlerse en son hep birden sorarlar ve birlikte cevap veririz diye düşünüyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI LEMAN YENİĞÜN – Çok teşekkür ederim.

Hazırın, Genel Müdürlerimiz sunumlarımızı verecekler ama gerçekten bizim de çok hassas yaklaştığımız bir konuda böyle bir komisyon toplantısı düzenlediğiniz için hem size Başkan olarak hem üye olarak buraya katılan bütün milletvekillerimize ya da üye dışında da katılan milletvekillerimize çok teşekkür ediyoruz.

Burada tabii, yaptığımız çalışmalar noktasında 2 Genel Müdürümüz sunum hazırladılar. Buradan sonra da cevaplar kısmında da sizin sorularınıza göre inşallah tekrar birlikte oluruz.

Önce Çocuk Hizmetleri Genel Müdürümüzü...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Şöyle, Komisyon üyelerimiz belki bilmeyebilir, Leman Yeniğün Bakanımız, Bakanlık döneminden önce bir sivil toplum örgütünün Başkanlığını yürütüyordu ve çok yakın zamanda da bu konuda, dijital mecralardaki çocukları bekleyen tehditlerle ilgili bir çalıştay yapmıştı. Güzel ve önemli bir çalışmaydı ve kitap hâline dönüşmüştü. Belki, oradan da birkaç alıntı, katkı sağlayacak şeyler de olabilir Sayın Bakanım; onun da altını çizmek istedim. Uygun görürseniz, sonra da olabilir, sizin takdirinize bırakıyorum.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI LEMAN YENİĞÜN – Sunumlardan sonra inşallah, soru-cevap kısmında da o konuya döneriz. Evet, ben de bu konuyu, zaten çocuk hakları konusunda çalışan bir sivil toplumda çalışmış ve bu konunun hem risklerini...

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) – Hangi sivil toplum örgütü Başkanım?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, sivil toplum örgütünün adını...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI LEMAN YENİĞÜN – Hakların Korunması ve Eğitim Derneği STK'sinin Başkanlığını yürütmüştüm.

Burada, biz de çalıştayları, bir sivil toplum olarak da aslında neler yapılması gerektiğini sizlere sunmuştuk, o zaman da gelmiştik. Bu konunun tabii, hem fırsatları yönü var -dediğiniz gibi, sizin de konuşmanızda değindiğiniz gibi- hem de riskleri var. İnşallah, fırsatlarından en güzel şekilde toplumumuzun faydalanması, riskleri konusunda da bütüncül bir yaklaşımla; STK'ler, devlet, Meclis, yapılması gereken yasalar noktasında da çok yol alınacak, katedilecek noktalar var; içerik üretiminden hukuksal, dijital hukuk konusunda da. İnşallah, bu konuları en güzel şekilde burada masaya yatırırız. Biz, tabii, bu süreçte neler yapılıyor Bakanlık olarak, onu size aktarmak istiyoruz, ondan sonra da sizlerden gelen konulara değineceğiz.

Çok teşekkür ederiz.

Kitabı da getirdik size, tekrar hediye ederiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Çok teşekkür ederiz. Eğer fazla varsa vekillerimize de Komisyon üyelerimize de takdim edebilirsiniz, şu an yoksa odalarına da gönderebiliriz sonrasında Sayın Bakanım.

Ayşegül Hanım -Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü olarak- mümkün olduğunca çok kısa ve özet, ham bilgilerle... İstişareye, münazaraya vakit kalsın diye istiyorum.

Buyurun.

ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AYŞEGÜL YILDIRIM KARA – Mümkün mertebe değinmeye çalışacağım.

Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri, değerli hazırım; öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sizlere Bakanlığımızın çocuk hizmetleri alanında, özellikle dijital dünya ve çocuk konusunda ne gibi çalışmalar yaptığımızı anlatmak istiyorum. Öncelikle, ülkemizde nüfus verileri hakkında kısa bir bilgi vermek istiyorum. 2023 yılı sonunda TÜİK rakamlarına göre yaklaşık 85 milyonluk nüfusumuzun 22 milyondan biraz fazlası çocuklardan oluşuyor ve çocukların toplam nüfus içindeki oranı yüzde 26'ya tekabül ediyor. 1935-2080 yıllarını kapsayan yüz elli yıllık nüfus projeksiyonuna baktığımızda ise çocuk nüfus grafiklerinde 25 puanlık bir azalma olacağını görüyoruz. 1970'lerde ülkemizde çocuk nüfusunun genel nüfusa oranı yüzde 48'lerdeyken yani neredeyse yarısı çocuk nüfusu sayılıyorken, şu anda bu rakam yüzde 26'ya düşmüş durumda, 2080 yılında ise her 5 kişiden sadece 1'i 18 yaş altı yani çocuk olacak. Başka bir deyişle, geleceğimizi emanet edebileceğimiz, bu toplumun sağlıklı bir şekilde sürdürülmesini sağlayacak bir nüfus yapısından, yenilenme imkânından biraz mahrum kalacağız. Bu nedenle, çocuk alanında yaptığımız her çalışma, mevcut gelecek zaman simülasyonu içinde 5 kat daha önemli olacak; öncelikle bunu vurgulamak istiyorum.

Türkiye'de çocuk koruma hizmetleri alanında sürdürülen kurumsal çalışmalar yüz yılı aşkın bir tarihî geçmişe sahip; Himaye-i Etfalden bugüne Genel Müdürlüğümüz, korunmaya muhtaç çocuklara yönelik çalışmaların ana yürütücüsü. Bu noktada, Anayasa'nın "Ailenin korunması" başlıklı 41'inci maddesini biz esas alıyoruz. Ülkemiz uzun yıllara sâri çocuk koruma sisteminin yanı sıra Çocuk Hakları Evrensel Beyanamesi'ne taraf olan ilk imzacı ülkeler arasında yer almakta. Sözleşmede öncelenen "çocuğun üstün yararı" ilkesi gereğince de 2023-2028 Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı, Genel Müdürlüğümüzce hayata geçirilmektedir. Bu planda yer alan önemli başlıklardan biri de şüphesiz, çocukların her türlü dijital riskten, maruz kalabilecekleri zararlı içeriklerden korunmasına yönelik çalışmalardır.

Günümüzde bilgi teknolojilerinin ve internetin yaygınlaşmasıyla bilgiye erişim hızlanırken bu durum çocuklarımızın gelişimi açısından bir yandan önemli fırsatlar doğuruyor, bir yandan da farklı riskleri beraberinde getiriyor. Dijital dünya çocuklara eğitimde destek sunma, sosyal bağlar kurma ve kendini ifade etme gibi imkânlar sağlasa da şiddet içerikli oyunlar, siber zorbalık, mahremiyet ihlalleri ve davranışsal bağımlılık gibi tehlikeleri de bünyesinde barındırıyor.

Çocuklarımızın dijital dünyada karşılaşabilecekleri risklerden korunması için kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve ailelerin birlikte hareket etmesi gerekiyor. Çocuklarımızı güvenli internet ortamında sağlıklı ve dengeli bireyler olarak yetiştirmek; teknolojik fırsatları doğru yöneterek onların fiziksel, psikososyal ve eğitimsel gelişmelerine katkıda bulunmak hepimizin ortak sorumluluğu. Bu kapsamda, Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nda iki stratejik hedef geliştirilmiş durumda. Bunlardan ilki, çocukların dijital ortamların risklerinden korunması ve gelişmelerinin desteklenmesi hedefi; bunlarla ilgili yürüttüğümüz faaliyetler ve sorumlu kurumlar da ekranda gördüğünüz şekilde yer alıyor. Diğer bir stratejik hedefimiz ise çocukların gelişmelerini olumsuz etkileyebilecek içeriklerden korunmasına yönelik tedbirlerin alınması; bunlarla ilgili yürütülen faaliyetler ve sorumlu kurumlar da yine ekranda gördüğünüz üzere. Siber dolandırıcılıktan internet etiği eğitimlerine kadar devletimizin birçok kurumunun bu alanda yapacağı çalışmalar ekranda görülüyor. Yılda 3 kez, tüm paydaşlarla yapılan İzleme ve Değerlendirme Kurulu toplantılarında bu hedeflerle ve bu hedefler doğrultusunda gerçekleştirilen faaliyetlerle ilgili düzenli bilgi akışı ve takipler sağlanıyor.

Yine, Bakanlık olarak ortaya koyduğumuz, biraz sonra inşallah Genel Müdürlüğümüzün de anlatacağı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzün bir çalışması; 2024-2028 Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı. Dijitalleşme sürecinde ailenin desteklenmesi için önemli çalışmalar ihtiva ediyor, onu Genel Müdürlüme bırakmak istiyorum.

Yine, özellikle koruma ve bakım altındaki çocuklarımıza yönelik geliştirdiğimiz ve yaklaşık 13 bin çocuğumuza uyguladığımız Çocuk Destek, Gelişim ve Eğitim Programı; içeriğindeki "bağımlılıkla mücadele" başlıklarıyla öne çıkıyor. Davranışsal bağımlılığın önemli bir boyutu olan internet bağımlılığı erişkinlerin, ergenlerin ve çocukların psikososyal süreçlerini bozucu etkileri nedeniyle önemli bir sağlık sorunu olarak değerlendiriliyor. İnternet bağımlılığına dair belirtiler hakkında bilgi sahibi olmak, kişilere özel olası riskleri belirlemek ve müdahale planını oluşturabilmek adına bu riskleri bilmek önemli sayılıyor. Günümüzde artık "dijital bağımlılık" olarak daha genel bir ifadeyle tanımladığımız bu davranışsal bağımlılık türüyle baş edebilmek için farklı kurumlarca, birçok bilimsel ve akademik çalışmanın yanı sıra, saha programları da yürütülüyor.

Günümüzde en çok konuştuğumuz sorunların başında gelen dijital bağımlılık, teknolojik gelişmelerle ortaya çıkan ve yaygınlaşan bir sorun olarak hepimizin gündeminde yer alıyor. Bizler, çocuklarımızın dijital dünyanın fırsatlarından güvenli bir şekilde faydalanmaları gerektiğine inanıyor, çalışmalarımızı bu doğrultuda şekillendiriyoruz. Amacımız, çocukların dijital dünyada kaybolmadan, kontrolü ellerinde tutarak ve fayda sağlayarak teknolojiyi kullanmalarını sağlamak. Bu süreçte istenmeyen durumların gelişmesini önlemek üzere meseleyi Bakanlıklar arası koordinasyonla ele alması için Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu oluşturulmuştur.

Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu 2017'de Başbakanlık genelgesiyle kurulmuştur. Daha sonra, 2019'da Cumhurbaşkanlığı genelgesiyle, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Başkanlığında, 11 Bakan ile Cumhurbaşkanlığı Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu Başkan Vekilinin katılımından oluşan bir kuruldur; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız da bu Kurul içerisinde aktif olarak görev yapmaktadır. Bakanlığımızın bağımlılıkla mücadele çalışmaları Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu Kararları ve bağımlılığın önlenmesi ulusal eylem planları çerçevesinde yürütülmektedir.

2024-2028 Davranışsal Bağımlılıkla Mücadele Ulusal Eylem Planı hazırlanmış; bu plana göre, Genel Müdürlüğümüz sorumluluğunda gerçekleştirilecek faaliyetler belirlenmiştir. Bu doğrultuda, bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı konusunda farkındalık amaçlı eğitimler düzenlenmesi kapsamında çocukların yaşam becerilerinin güçlendirilmesi ve geliştirilmesine yönelik farkındalık eğitim programının oluşturulması ve yaygınlaştırılması; bu programla, bilişim teknolojilerinin bilinçli ve güvenli kullanımını destekleyen ancak aşırı kullanımı önlemeyi de içeren "ebeveyn ve çocuk kılavuzu" materyallerinin hazırlanması ve "web" sitesinde yayınlanması; söz konusu alanda kurum personeli, hizmet alan ebeveynlere ve çocuklara yönelik farkındalık amaçlı

eğitimin gerçekleştirilmesi ve benzeri faaliyetleri hayata geçirmek Genel Müdürlüğümüzün uhdesindedir. Tamamlanan 2018-2023 Davranışsal Bağımlılık ile Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı çalışmaları kapsamında ise birçok faaliyet gerçekleştirilmiştir.

Çocukların sosyal, akademik, bilimsel ve kültürel alanlarla buluşturulması bağımlılıkla mücadelede büyük önem arz etmektedir. Çocukların ilgi alanlarının ve yeteneklerinin geliştirilmesi en önemli önleyici faktörlerden bir tanesidir. Özellikle dezavantajlı gruplardaki çocuklar için bu çalışmalar daha da kritik bir önem arz etmektedir. Bakanlığımız, sosyal, ekonomik destek hizmeti ya da okul destek projesi gibi farklı hizmet modelleriyle çocukları bu yönde desteklemekte, böylece hem fırsat eşitliğini sağlamakta hem de bağımlılıkla mücadelede önemli bir adım atmış olmaktadır. 2024 yılı içinde, Eylül ayı sonuna kadar, bu bağlamda, çocukların katıldığı 2.693 farklı sosyal, akademik, sanatsal, bilimsel, kültürel ve sportif etkinlik düzenlenmiştir; yine, 5.771 çocuğumuzun spor, akademi ve sanat alanlarındaki kurslara kaydı yapılmıştır.

Sosyal faaliyetlerin yanında, dijital bağımlılıkla ilgili olarak çocuklar, ebeveynler ve profesyonellere yönelik farkındalık eğitimleri de bu mücadelede önleyici bir rol oynamaktadır. Bu kapsamda, 2024 yılı içerisinde gerçekleşen eğitim farkındalık çalışmalarına 7.728 ebeveyn -burada özellikle "sosyal hizmet modellerinden yararlanan" diye belirtmek istiyorum- 8.278 çocuk, 863 kurum personelinin katılımı sağlanmıştır.

Dijital bağımlılığın önlenmesinde ekran süresinin kontrolü de ayrı bir önem arz etmektedir. Özellikle küçük yaş grubunda kontrollü kullanım, gelişmesi muhtemel bağımlılığın önüne geçebilmektedir. Bu noktada, Bakanlığımıza bağlı olarak açılan özel kreş ve gündüz bakım evlerinde çalışanlar ile velilere yönelik bilinçlendirme eğitimleri verilmektedir; böylece, erken çocukluk döneminde çocukların bilişim teknolojileriyle bilinçli bir şekilde tanıştırılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda da bugüne kadar 39.920 kişiye dijital risklerden korunma, internetin bilinçli kullanımı eğitimi verilmiştir.

Yine, bir başka eğitim programı, sosyal hizmet modellerinden yararlanan çocuklarımız, ebeveynleri ve bakım personelimize yönelik olarak yürüttüğümüz program. Türkiye Yeşilay Cemiyetinin gerçekleştirmiş olduğu Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Programı kapsamında teknoloji ve madde bağımlılığı konuları işlenmekte. 2022 yılından bugüne kadar da 12.446 çocuk, 14.998 ebeveyn, 5.498 bakım personeline Türkiye Bağımlılıkla Mücadele eğitimleri verilmiş.

Yine, Bakanlığımızın çalışmalarında kullanılmak üzere hazırlanan, Çocuk Koruma Alanında Çalışan Meslek Elemanları İçin Değerlendirme Çerçevesi Rehberi'ne de dijital risklere dikkat çeken bölümler eklenmiş. Rehberde "Siber Zorbalık ve Diğer Dijital Risklere Maruz Kalmayla İlgili Kontrol Listesi" başlığına yer veriliyor. Çıkan sonuca göre, çocuğun risk altında olup olmadığı ve bir müdahale programının uygulanıp uygulanmayacağı değerlendiriliyor. Değerlendirme sonucunda çocuğa ve aileye bu konudaki eğitim programları uygulanmakta. Yine, rehberde "Sosyal Medya Bağımlılığı ve Davranışsal Bağımlılığı Olan Çocuklarla Çalışma" başlığına yer veriliyor. Güvenli medya kullanımı konusunda önerilerde bulunulmaktadır.

Rehberin, Bakanlığımızda "Vaka Yönetimi Eğitimi Seti" içerisine entegre edilerek 81 il müdürlüğümüze dağıtımı gerçekleştirilmiş durumda. 2024 yılı içerisinde 16 ilde 1.291 meslek personeline mesleki çalışmalarında kullanmaları üzere bu eğitimler verilmiş durumda.

Bakanlığımızın yürüttüğü, Genel Müdürlüğümüzün yürüttüğü başka bir çalışma, çocuklara, ailelere ve toplumun geneline yönelik farkındalık oluşturan ve kısa adı "DUY" olan "Çocuk için Dost Uygulamalar" isimli "web" sitemiz. Bu site içerisinde pek çok farklı içerik yer alıyor. "Çocuklara yönelik kitap ve oyuncak seçiminde ailelere öneriler", "çocuklarda mahremiyet bilinci", "koruyucu aile" gibi farklı başlıklarda hazırladığımız rehberlerle ebeveynlerimizi destekliyoruz. Ayrıca, siber zorbalık, çevrim içi ve çevrim dışı oyun oynama, dijital bağımlılık gibi güncel konularda hazırlanan video içerikleriyle ailelerimize yol göstermeye gayret ediyoruz.

Yine, site vasıtasıyla, internet ortamında yayınlanan içeriklerde riske maruz kaldığı tespit edilen çocuklarla ilgili bir ihbar hattımız var. Aile ve Sosyal Hizmetler İl müdürlüklerinden sosyal inceleme raporu talep edebiliyoruz bu ihbarlar neticesinde; akabinde de çocuğa uygun sosyal hizmet modeli planlanarak uygulamaya geçiriliyor.

Vatandaşlarımız çocuklar için zararlı olduğunu düşündükleri içerikleri, yayınları ve uygulamaları yine DUY "web" sitesi üzerinden "duy.aile.gov.tr" ve 0 530 918 11 17 numaralı Whatsapp ve BİP ihbar hatlarından bize bildirebiliyorlar. Gelen ihbarlar 7/24 esasına göre değerlendiriliyor ve titizlikle incelenerek gerekli yerlere, mercilere iletiliyor.

Bunun dışında, bir diğer çalışma başlığımız Sosyal Medya Çalışma Grubumuz. Çalışma Grubu psikolog, sosyal hizmet uzmanı, çocuk gelişimci ve sosyologdan oluşmakta. Bu grup, sosyal medyanın yanında görsel medyada da yer alan ve çocuğa zarar verecek nitelikte olduğu düşünülen içeriklere ilişkin olarak çalışmalar gerçekleştirmekte. Bugüne kadar 2.319 içerik hakkında işlem yapmış bulunuyoruz.

Sosyal Medya Çalışma Grubu, tarama çalışmalarını sosyal platformlarda, çocuklarla ilgili birtakım anahtar kelimeler üzerinden gerçekleştiriyor; bunların arasında işte "çocuk", "şiddet", "istismar", "intihar", "korku", "pedofili" gibi anahtar kelimeler ve daha birçok anahtar kelime bulunuyor. Taramalar sonucunda çocukları olumsuz etkileyeceği değerlendirilen içeriklerle ilgili kurumsal ve kurumlararası müdahale süreçleri işletiliyor. Tespit edilen zararlı içerikler hakkında erişimin engellenmesine, içeriğin çıkarılmasına ilişkin yönlendirme çalışmaları yapılmakta; mağdur çocuklarla ilgili mesleki çalışmalar yürütülmekte. Kamuoyu vaka olduğunda vakayla ilgili tepkisini gösteriyor fakat o çocuğun daha sonraki psikososyal gelişimini sağlayacak aşamalar da yine bizim kontrolümüzde devam ettiriliyor.

Burada, ekranda da gördüğümüz gibi, çocuklara zararlı içeriklerle mücadele, farklı mevzuatlardan etkilenen, çok farklı unsurların değerlendirildiği, adresi bilme ya da bilmeme gibi farklı süreçlerin işletildiği, çok farklı kurumların iş birliğiyle yürüten, kompleks bir süreç; bunu da burada ifade etmek istedim ve ayrıca çok da hızlı olması gereken bir süreç.

Burada karşılaştığımız birtakım zorluklar var, ben bunları biraz daha hızlı geçmek istiyorum vakit kısıtı nedeniyle.

Yine, vaka örneklerimiz yer almakta, bizim direkt müdahale ettiğimiz vaka örneklerimiz. İşte Wattpad uygulamasını kontrolsüzlüğü sebebiyle kapatmak durumunda kaldık çünkü orada bir muhatap bulamadık. Yine, YouTube'da çocukla ilgili konularda zararlı olduğunu mesleki personellerimizin değerlendirdiği birçok siteye erişim engeli getirdik.

Bilinçlendirme ve farkındalık çalışmalarına tekrar dönecek olursak eğer, Genel Müdürlük olarak yürüttüğümüz bir diğer çalışma Çocukların Yaşam Becerilerinin Güçlendirilmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Farkındalık Eğitim Programı. UNICEF’le birlikte çıkardığımız, çalıştığımız bu eğitim programı ihmal ve istismarın önlenmesi konusunda ulusal bir koruma programı olarak hazırlanmakta. İçerdiği birçok konu çocukların dijital platformlarda karşılaşabileceği risklere karşı ebeveynleri ve çocukları bilgilendirmeyi ve güçlendirmeyi amaçlıyor. Programın hazırlanmasına On Birinci ve On İkinci Kalkınma Planlarında; 2022, 2023 ve 2024 Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programlarında yer alan; çocukların yaşam becerilerinin güçlendirilmesi ve geliştirilmesine yönelik ihmal, istismar ve şiddet konularını da barındıran, kapsayıcı ve modüler bir eğitim programı talebiyle başlanmış durumda ve şu anda da programımızın 0-6 yaş aralığında çocuğu bulunan ebeveyn, bakım verenlere yönelik modülleri tamamlanmış durumda. Eğitim programının 2024 yılı Şubat ayında pilotu gerçekleştirildi, bu süreçte toplam 633 kişiye eğitimler verildi. Özellikle dijital platformlar üzerinden uzaktan eğitim yöntemiyle çok sayıda kişiye bu eğitimin verilmesi için de bir üniversiteyle anlaşma yapıldı ve UNICEF’in teknik desteğiyle videolaştırma süreci de başladı.

Eğitim modülünün 7-18 yaş arası çocuklar için, ergenler için ve ebeveynlere yönelik olarak planlanan kısmı da yukarıda sunuda gördüğünüz üzere farklı başlıklarla hazırlanmaya başlandı.

Bunun dışında, Bakanlığımızın önemli eğitim faaliyetlerinden biri Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzün uhdesinde yürüten AEP programımız, onu da yine Genel Müdürümüz açıklayacaktır diye geçmek istiyorum.

Bir başka rehber, çocukların dijital risklerden korunmasına yönelik bir ebeveyn rehber kitapçığı. Rehberimiz 2024 Eylül ayında revize edildi, önümüzdeki günlerde yenilenmiş hâliyle Bakanlık “web” sitesinde yerini alacak. Rehberde ebeveynlerin teknolojik yeniliklere açık olmaları, çocukların ekran sürelerini sınırlandırmaları, uygun kuralları koyarak rehberlik etmeleri ve çocukları internet ortamında yalnız bırakmamaları gerektiğine vurgu yapan başlıklar yer almakta.

Yine, geçtiğimiz günlerde Bakanlığımız Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğünce gerçekleştirilen bir çalıştayımız söz konusu. Dijital Bağımlılık ve Aile Çalıştayı’nın çocuklar oturumunu Genel Müdürlüğümüz olarak biz planladık ve çalıştık. Bu çalıştayda da bulgular çıktı, çalıştayı bulguları. Burada 12-16 yaş arasında 16 çocuk katılım sağladı. Bulgulara göre çocuklar internet ortamındaki fırsatların ve risklerin farkındalar. Çocuklar bunu çok açık bir şekilde ifade ediyorlar. Çocuklar dijital araçların doğru ve verimli kullanımına yönelik daha fazla eğitim talebinde bulunuyorlar ve dijital risklerle başa çıkmak için hem ailelerden hem de eğitim kurumlarından destek beklediklerinin özellikle altını çiziyorlar. Çocuklar, ailelerin çocuklarına dijital dünyayı yasaklamalarından ziyade, bilinçli kullanıma teşvik ederek destek olmaları gerektiğini düşünüyorlar. Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin çocuklara dijital bağımlılık ve dijital riskler hakkında farkındalık kazandıracak seminerler ve etkinlikler düzenlemesi gerektiği yine çocuklar tarafından bu çalıştayda vurgulandı.

On İkinci Kalkınma Planı’nın 740 numaralı çocukların sağlıklı gelişimlerini olumsuz etkileyecek oyun ve dijital uygulamalar ile kitap ve sosyal medya içeriklerinden korunmasına yönelik tedbirler alınacak, siber suçlar konusunda bilgilendirilmeleri sağlanacaktır politika maddesi kapsamında.

2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı’nda “740.4” tedbirinde “Çocukların siber suçlar ve siber zorbalıklar konusunda bilinçlendirilmesi sağlanacaktır.” ifadesi yer almaktadır. Hazırladığımız bu doğrultuda bir taslak rehber bulunmaktadır, ilgili kurumlara görüşleri alınmak üzere gönderilmiştir. Bilgi Teknolojileri de bu kurumlardan bir tanesi.

Çocukların dijital bağımlılıktan korunması kapsamında ebeveynlerin bilgilendirilmesi ve ebeveynlere rehberlik edilmesi amacıyla Dijital Bağımlılığın Önlenmesinde Ebeveyn Rehberi taslağımız da şu anda hazırdır, Bakanlığımızın ilgili genel müdürlüklerine görüşe sunulma aşamasındadır. Bu rehberin içinde de dijital medyanın sunduğu fırsatlar, risk faktörleri, çocuklarda ve gençlerde dijital bağımlılık gibi farklı başlıklar yer almaktadır.

Çocuklar dijital medya kullanım alışkanlıklarını ilk olarak aile ortamında öğrenirler ancak birçok araştırmaya göre ailelerin internet hakkında gereken bilgi düzeyine sahip olmadığı da tespit edilmiş. Bu noktada bizler de dijital medya okuryazarlığı eğitimlerine kasım ayından itibaren başlamaktayız. Bu noktada farklı illerde kasım ayından itibaren çalışmalarını devam ettireceğiz.

Bir diğer başlık, ekran zorbalığıyla mücadele. Bu alanda da 0-9 yaş aralığını kapsayan, koruyucu ve önleyici bakış açısını esas alan 4 temel değeri; hoşgörü, saygı, merhamet ve cesaret olan bir program çalışması başlatmayı planlıyoruz. Bunun masaüstü çalışmalarını tamamladık. Programın zorbalığa maruz kalan çocukların sayısını azaltmak ve çocuklar için güvenli, olumlu ve sağlıklı bir ortam yaratmak gibi iki temel amacı bulunuyor. Dijital dünya da bu çalışmanın sahalarından bir tanesi olacak. Program, çocukların eylem ve davranışlarını oyun yoluyla aşılama yönelik topluluk oluşturma etkinliklerini barındıran, iyi bir arkadaş olmanın ne anlama geldiği konusunda çocuklarla diyalog kuran materyallerle oluşturulacak.

Bu alanda planladığımız başlıkların bazılarını sunum içinde de yer verdik. Üst politika belgelerinde yer alan bu çalışmalarını hayata geçirmek üzere Genel Müdürlüğümüz ve Bakanlığımız büyük bir hızla çalışmalarına devam ediyor.

Sunumumu dinlediğiniz için hepinize çok teşekkür ediyorum. Saygıları sunuyorum.

Arz ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Değerli bilgileriniz için ben de teşekkür ediyorum.

Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürümüz Tuncay Cevheroğlu sunum yapacak.

Sayın Genel Müdürüm Tuncay Bey, ne kadar sürer?

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY CEVHEROĞLU – Sayın Başkanım, çok kısa sürecek.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Ne kadar?

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY CEVHEROĞLU – Altı yedi dakikayı geçmeyecek diye umuyorum efendim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – 12 sayfa, evet, tamam.

Teşekkür ederiz.

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY CEVHEROĞLU – Sayın Başkanım, saygılarımı sunuyorum.

Efendim, dijital bağımlılıkla ilgili Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz detaylı bir sunum gerçekleştirdi. Genel hatlarıyla ben bağımlılıkla mücadele kapsamında gerçekleştirdiğimiz faaliyetler ve yapılanlar, yapılması gereken hususlarla ilgili bazı açıklamalarda bulunacağım.

Bildiğiniz üzere bağımlılığı 2 ana başlık altında belirleyebiliriz; bitkisel ve kimyasal kökenli olan madde bağımlılığı ve bir de davranışsal bağımlılık. Bugünkü konumuzda davranışsal bağımlılık kapsamındaki teknoloji bağımlılığı üzerinde durulmaktadır.

Bağımlılıkla ilgili bu kapsamdaki çalışmaların temelinde 2002 yılında Yeni Medya Dili ve Aile Çalıştayı düzenlenmişti. Burada temsil, söylem ve dilin kullanılması hususlarında kamu kurumlarının, medya sektör temsilcileri ve sosyal medya aktörlerinin yer aldığı ve iş birliğinin geliştirilmesi ve toplumsal duyarlılığın artırılması amacıyla bu çalıştay gerçekleştirilmiştir. Bu çalıştayların da doğal olarak çıktıları üzerinden bir politika belirliyorsunuz ve politikanın da sahada uygulanması gerekmektedir. Akabinde, yine 2023 yılında 8'inci Aile Şûrası'nda "Türkiye Yüzyılı'nda Ailemiz, İstikbalimiz" mottosuyla dijitalleşme sürecinde aile konusunda ayrı bir başlık ele alındı altı masa şeklinde. Tabii ki bu bahsettiğimiz hususlar, 8'inci Aile Şûrası'ndan önce tüm il müdürlüklerimiz sürece dâhil edildi. Sahada 3.200 STK, kamu kurumu, akademisyenin katılımıyla 81 ilde çalıştay gerçekleştirildi. Bunun yanı sıra, yine 15.480 hane ziyaret edilmek suretiyle nitel araştırmalar gerçekleştirildi. Şûra ve çalıştayların sonucunda Genel Müdürlüğümüzün de ifade ettiği gibi 15 Mayıs'ta Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı ilk defa yayınlanmış oldu. Bunun doğal sonucu olarak 5 amaç, 15 hedef ve 100 faaliyeti kapsayan bu eylem planında özellikle 4'üncü hedefimiz olan Dijitalleşme Sürecinde Ailenin Desteklenmesi ana başlığının altında 3 hedef ve 17 faaliyet bulunmaktadır. Bunun da titizlikle gerçekleştirilmesine yönelik paydaş kurumlarla da faaliyetlerinin yerine getirilmesi amacıyla da özellikle takip ediyoruz.

Bir hususu da Sayın Başkanım, burada belirtmek istiyorum. Bakanlığımızın uhdesinde gerçekleştirilmekte olan ulusal düzeydeki vizyon belgesi ve eylem planları artık dijital ortamda Ulusal Eylem Planları İzleme Platformu aracılığıyla gerçekleştirilecektir. Bu hem dinamik olması hem de dijital olarak faaliyeti gerçekleştiren kurumlar veri girişlerinin faaliyetlerini anlık olarak gerçekleştirebilecektir. Bunun da Bakanlığımız açısından önemli bir çalışma olduğunu belirtmek istiyorum.

Efendim, sunumun başında ifade ettiğim gibi, Türkiye bağımlılıkla mücadele eğitimleri Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmektedir. Tabii, onu gerçekleştirirken de Türkiye Yeşilay Cemiyetiyle iş birliği gerçekleştiriyoruz. 5 ana başlıktaki bu çalışmalarda özellikle bunu 81 il müdürlüğümüzde, il müdürlüğümüz ve sosyal hizmet merkezlerimiz aracılığıyla gerçekleştiriyoruz. Burada geçen yıl itibarıyla kasım ayında 160 olan formatör sayımızı 269'a çıkardık çünkü çalıştaylarda ve söz konusu seminerlerde, konferanslarda edindiğimiz sonuç eğitim, bilinçlendirme, farkındalık faaliyetlerinin etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi için bunun yapılması bir zorunluluktu.

Yine, Türkiye'de bağımlılıkla mücadele kapsamında 1,5 milyon kişiye eğitim gerçekleştirildi. Bu yıl yine özellikle belirtmek istediğim bir husus- haziran ayında yine Bakanlığımızın da onaylamasıyla yürürlüğe giren sosyal uyum süreci danışmanlığını da ilk defa uygulamaya başladık. Burada kastettiğimiz, özellikle 18 yaş üstü bireylerin, ailelerinin ve yakınlarının tıbbi psikoterapi sonrasında topluma uyumu, meslek edinimi, iş bulması gibi hususlarda rehberlik sağlanmaktadır.

Ayrıca, yine Aile Eğitim Programı'mızın toplum genelinde yaygınlaştırılması kapsamında Sayın Başkanım, 4 milyon 800 bin kişiye ulaşıldı toplamda. 5 ana başlığımız var; hukuk, iktisat, medya ve iletişim başlığı, sağlık başlıklarından bir tanesi medya başlığıdır. Medya modülünde de 483.728 kişi ulaşılmış oldu.

Az önce ifade ettiğim gibi, sosyal uyum süreci danışmanlığı bu yıl ilk defa uygulanmaya başlandı. Burada topluma uyumun sağlanmasında rehberlik işlevi görmektedir.

Son olarak, 1 Ekimde gerçekleştirilmiş olan Dijital Bağımlılık ve Aile Çalıştayı da 3 odak grup şeklinde gerçekleştirildi; ebeveynler masası, çocuklar masası ve akademisyenler masası olarak. Buradaki çıktılar -yine ifade ettiğim gibi- üzerinde politikalar belirlenerek uygulamaya geçirilecektir. Soru-cevaplar da olacağı için Başkanım, sunumu burada tamamlamak istiyorum.

Son olarak, birbiriyle ilintili olduğu için efendim, bir tarafta çalışmaların birbirini tamamlaması adına yine eylül ayında başlatmış olduğumuz, şu anda saha araştırması devam eden, inşallah yıl sonunda da tamamlanmasını beklediğimiz Türkiye'de Medya ve Dijital Ortamların Aile Üzerindeki Etkisinin Araştırılması. Bu çalıştaylar, bu araştırmalar dolayısıyla hem eylem planımıza hem sahadaki eğitimin yaygınlaştırılmasına ve nitelikli bir hâle getirilmesine katkı sağlayacağını düşünüyoruz.

Bu duygu, düşüncelerle saygılarımı sunuyorum.

Arz ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederiz Genel Müdürlüğünüz.

Yine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkan Yardımcısı Doktor Abdulkerim Gün Bey, kendisi yaptığı çalışmalarla ilgili bize bir sunum arz edecekler.

Ne kadar zamanda bitirmeyi planlıyorsunuz?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN – Sayın Başkanım, size bağlı. Ne kadar dersenez, ona göre ben geçeceğim önemli yerlere sadece.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Çok kısa isteyebilirim.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN – Yani isterseniz beş dakika, isterseniz on dakika veya daha fazla.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Beş de hadi yedi dakika olsun.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN – Yedi dakika mı? Peki, o zaman...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Ortada buluşalım, ortada hayır vardır. Yedi dakikada toparlayalım. Soru ve cevaplarda zaten detaylarını açıklama fırsatı bulacağımızı düşünüyorum. Çok kısa gidince bu sefer bazı şeyler atlanıyor, yapılmamış gibi algılanabiliyor.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN – Tabii, tabii.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Siz onu dengelersiniz diye düşünüyorum. Yedi dakikada bitirecekmış gibi, saat 16.00 gibi de toplantımızı bitiririz inşallah.

Buyurun.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN – Sayın Başkanım, Sayın Komisyon üyelerim, Sayın Bakanım, kıymetli hazrun; Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu olarak bugün kurumumuzda hangi çalışmalar yaptığımızı size kısaca bahsedeceğim inşallah.

Öncelikle, dünyada her ülkede neredeyse olan güvenli internet merkezlerinden, Türkiye’de Kurumumuzda mevcut, ondan bahsedeceğiz. Akabinde, eğitim ve farkındalık çalışmalardan bahsedeceğiz. Yaptığımız araştırma raporlarından, dijital oyunlarla ilgili çalışmalarımızdan en önemli hizmetlerimizden bir tanesi olan güvenli internet hizmetimizden, uluslararası çalışmalardan ve kısaca -vakit olursa- alınacak önlemlerden bahsedeceğiz.

Bu noktada, öncelikle Güvenli İnternet Merkezinden bahsetmek istiyorum. Güvenli İnternet Merkezimiz, 5651 sayılı Kanun’umuz kapsamında kurulan, az önce bahsettiğim gibi, bütün önemli ülkelerde bulunan bir yapıdır. Bu yapı vasıtasıyla bilinçlendirme, yardım ve ihbar üzerine üçe ayrılıyor kategori olarak. Öncelikle, Bilinçlendirme Merkezinden bahsetmek istiyorum. Bu noktada, Bilinçlendirme Merkezimiz vasıtasıyla öncelikle eğitimler veriyoruz Sayın Başkanım. İnternetin bilinçli ve güvenli kullanımı noktasında farkındalık yaratmak için çalışma yürüten birimimiz bu birim. Bu merkez, internetin güvenli ve etkin kullanımı hakkında eğitimler düzenlemekte, broşürler, afişler ve kitaplar hazırlayarak toplumun farklı kesimlere ulaşmaktadır. Ayrıca, “guvenliweb.org.tr” üzerinden on-line bilgiler paylaşılmakta ve toplumun bilinçlenmesini teşvik etmektedir. Bilinçlendirme faaliyetleri hem bireyler hem de sivil toplum kuruluşları ve özel sektör iş birliğiyle yaygınlaştırılmaktadır. Bu noktada eğitimlerimiz dijital etik, siber zorbalık, dijital mahremiyet, dijital güvenlik, sağlık, dijital oyunlar ve dijital erişim gibi... Bunun yanı sıra kamu kurumlarımızın talebi üzerine de eğitici eğitimler vermekteyiz. Eğitim verdiğimiz kitle öğrencilerimiz tabii ilk başta; ilkokul, ortaokul, liselere eğitim veriyoruz, isteyen üniversitelere eğitimler veriyoruz, hatta yaz tatilinde ve 15 tatilde... Mesela, Ankara örneğinde, Aile Bakanlığımızın uhdesinde olan huzurevlerimize, yaşlılarımıza da okullarımız tatil olduğu zamanlarda eğitimler vermekteyiz.

Güvenli İnternet Günü’müz var. Her sene bütün dünyada kutlandığı gibi biz de etkinlikler vasıtasıyla Kurumumuzda kamu kurumlarımızın vasıtasıyla bunu gerçekleştiriyoruz.

Güvenli İnternet Tırı’mız mevcut. Özellikle, teknolojiye erişimi kısıtlı olan bölgelerimizde ve talep doğrultusunda okullarımıza ilkokul, ortaokul ve liselere tırımızı gönderiyoruz. Bu tırımızda robotik kodlama alanları mevcut, teknolojik deneyim alanları var, sanal gerçeklik alanımız var. Tabii, bunu BTK dışında mesela valilerimiz talep edebiliyorlar yahut bizim 7 bölgemiz var, 7 bölge müdürlüğümüz aktif. Talep olursa oradaki okullardan oraya gönderiyoruz. Genelde tabii, tasarruf tedbirleri vasıtasıyla eğitimlerimizi on-line vermeye çalışıyoruz ama sıkıntılı noktalarda eğitimi bu tır vasıtasıyla yapıyoruz.

Mevcut belli yayınlarımız var, bunları devamlı artırmaya çalışıyoruz. Özellikle internetin bilinçli ve güvenli kullanımı noktasında, dijital mahremiyet, dijital okuryazarlık konusunda ciddi yayınlarımız var. Bunu devamlı artırmaya çalışıyoruz. Örneğin -mesela birazdan bahsedeceğim inşallah- açık kaynak çalışmamız mevcut. Bu kapsamda, bugüne kadar, son üç yılda 3 kitap çıkardık. Önümüzdeki hafta umuyorum 3 kitap daha çıkaracağız. Yine, içinde dijital bağımlılık, dijital bilinç noktasında belli çalışmalarımız mevcut.

Araştırma raporlarımız... En son, mesela şubat ayında yaptığımız bir raporumuz, çıktıları noktasında oldukça önemli. Kısaca, hemen size bahsetmek istiyorum. Yaklaşık 21 bin öğrenciyle yaptık bunu Sayın Başkanım. Çıktılara göre şöyle, hemen kısaca bahsedeyim: Lise öğrencilerinin yaklaşık yüzde 35’i dijital oyun bağımlılığı noktasında çok yüksek risk grubunda çıktı, ortaokulda ise bu oran yüzde 36 civarında, sosyal medya da ise yine bağımlılık oranımız maalesef yüzde 50’yi buluyor. Bu noktada çalışmalarımızı artırmamız gerekiyor.

Hızlıca geçiyorum.

İnternetin yine bilinçli ve güvenli kullanımı noktasında çalışmamız mevcut. Bu noktada Türkiye’de 1.111 öğrenci ve 1.111 ebeveyn ilk başta bir çalışma başlattık, ondan sonra da bunu 21 bin öğrenci ve ebeveyn vasıtasıyla gerçekleştirdik. Bu noktada çalışmalarımız devam etmekte, ikinci, üçüncü olarak.

Bir Hakemli Dergi yayını... Yeni başlattık bu çalışmayı, geçen sene. Yine, dijital noktasında, akademi anlamında belli çalışmamız mevcut. Az önce bahsetmişim, açık kaynak projemizi... Şu anda yayınlarımız artmaya devam ediyor.

“Güvenliyoyna.org” dijital oyunlara yönelik bir platformumuz mevcut. Bu noktada ebeveynlere tavsiyelerimiz var burada; özellikle ebeveynlere çünkü çocuklarımızı tabii ebeveyn vasıtasıyla bilinçleniyor. Burada yaş derecelendirme sistemleri var, dijital oyun incelemeleri var. Tabii, burada, maalesef, kamu olduğumuz için tavsiye veremiyoruz ama bir oyun platformunun ne olduğunu kabataslak gördüğünde bir ebeveynimiz, en azından bilinçlenme noktasında çocuğuna bu noktada tavsiye ve telkinde bulunabiliyor, ciddi bir çalışmaya sahip burası da.

Burada bir sözlüğümüz de var. Ne anlama geliyor dijital oyunlar, onlardan bahsediyoruz. Bu noktada bazı çalışmalarımız var, hızlı geçmek adına geçeyim orayı ama şöyle: Aralık ayında kamu, dijital oyunlar sektörü ve akademiyi buluşturacağımız, yurt dışından da katılımcıların olacağı geniş kapsamlı bir Dijital Oyunlar Kongresi planlıyoruz. Buradaki temel saikimiz şu oldu: Sayın Başkanım, dijital oyunlarda bugüne kadar Türkiye, ülkemiz çok iyi ama ekonomik anlamda. Şöyle: Türkiye’de oyun piyasasının yüzde 95’i ihraç ediliyor, bu çok güzel bir gelişme. Tabii, biz burada bu işin biraz da psikososyal boyutuna değinmek istedik. Yani ekonomiye de burada değineceğiz ama öncelikle buradaki, tabii, çocuk hakları bağlamında, siber güvenlik bağlamında ne durumdayız, yapay zekâda ne durumdayız, sağlık, bağımlılık noktasında... Örneğin, mesela, dezavantajlı gruplarla dijital oyunlar ne durumda? Bunu da Aile Bakanlığımızdan istirham edeceğiz bize anlatmaları noktasında. Dijital ebeveynlik çok önemli bir konu, O da hakeza o şekilde. Mesela, bu fikrî ve sinai haklar bağlamı haricinde hukuki bağlamda hiç buna değinilmemiş, belki yine burada değinmek istiyoruz. Tabii, bunun çıktıları da olacak inşallah.

Diğer bir unsurumuz, ikinci olarak Güvenli İnternet Merkezinde internet yardım portalımız. Burada ALO 141 vasıtasıyla ve internet yardım portalı vasıtasıyla vatandaşlarımıza destekte bulunuyoruz. 2018 yılında hayata geçirdiğimiz portal sayesinde kullanıcıların internette yaşadığı sorunları çözmelerine yardımcı olmak amacını taşıyoruz. Vatandaşlarımız internetin güvenliği, mahremiyeti ve dijital dünyada karşılaşılan diğer programlar hakkında bilgilendirici içeriklere kolayca erişim sağlıyor bu portal sayesinde. ALO 141 vasıtasıyla da internette yasa dışı içerikler, internette mahremiyet, bilgi güvenliği, sosyal ağlar, güvenli internet hizmetimiz, dijital oyunlar ve siber zorbalık gibi konularda vatandaşımıza direkt bilgi veriyoruz burada ya da yardım sağlıyoruz.

İnternet Bilgi İhbar Merkezimiz, Güvenli İnternet Merkezimiz altında. Dünyada 50 ülkede 54 tane bilgi ihbar merkezi var, biz de bunlardan biriyiz hatta Müslüman ülke olarak tek ülkeyiz. Bu noktada çok ciddi çalışmaları var. Özellikle INHOPE babından bahsetmek istiyorum -az önce bahsettim 50 ülke var diye- çocuğun cinsel istismarına yönelik çalışmalar yapıyor ve çok ciddi çalışmalar yapıyor, takvimi de çok geniş. Biz, yılda en az 2 kere olmak üzere buna katılıyoruz; fiziki olarak, on-line olarak her hafta toplantılarımız var kendileriyle. 5651 sayılı Kanun’un 8’inci maddesi kapsamında, katalog suçlar kapsamında -çocuğun cinsel istismarı, Atatürk’e hakaret, uyuşturucu madde temini, fuhşun önlenmesi, yasa dışı bahis gibi konularda Sayın Başkanım- BTK Başkanının resen yetkisi var bu noktada; erişimi engelleme konusunda vatandaşlarımız talepte bulunduğu İhbar Web’den, biz burada bunu hemen hukuki olarak değerlendirip işleme geçiriyoruz. Tabii, bu çocuğun cinsel istismarı vasıtasında burada hemen olmuyor, Emniyet birimlerimizle hemen bunu paylaşıp akabinde işlem gerçekleştiriyoruz.

En önemli çalışmalarımızdan bir tanesi, gerçekten yüz akı diyeceğimiz güvenli internet hizmetimiz. Sayın Başkanım, güvenli internet hizmetini iki profilde veriyoruz; aile profili ve çocuk profili. Aile profilinde müstehcenlik, çocuk istismarı, şiddet, ırkçılık, kumar gibi yasa dışı içerikleri barındıran, dolandırıcılık yapılan, zararlı yazılımlar barındıran siteler ile Sağlık Bakanlığının sağlığa zararlı olduğunu açıkladığı ürünlerin yer aldığı web sitelerine erişim sağlanmamakta, bu içeriklerin zararlarından vatandaşlarımız korunmaktadırlar. Şu anda, ekim ayı itibarıyla 50 milyon abonemiz güvenli internet hizmeti kullanmakta. Bu 50 milyon abonemizin yüzde 99,5’i aile profilinde, yüzde 0,5’i yani binde 5’i çocuk profilinde; yaklaşık 250 bin aboneye tekabül ediyor. Çocuk profilinde ise internetteki risklerden en yüksek oranda korunmayı sağlıyor bu profilimiz, sadece çocukların girmesinde sakınca bulunmayan web sitelerine erişim sağlanabiliyor. Bizim bu noktada kategorizasyon hizmetimiz var. Bu profilde sosyal medyaya dahi girilemiyor Sayın Başkanım, çocukların eğitim ağırlıklı yani bir çocuk geldiği zaman, “Ödevim var.” dediği zaman girebileceği sitelere girebiliyor sadece, onun haricinde sosyal medyaya dahi giremiyor. Şu anda yıl sonu hedefimizi tamamlamış yani gerçekleştirmiş bulunmaktayız. İnşallah, önümüzdeki 2027’nin sonunda da 70 milyon aboneyi geçmek istiyoruz.

Vatandaşlarımız güvenli internet hizmetine iletişim merkezlerimizden, on-line işlem merkezlerimizden, çağrı merkezlerinden ve “2500” koduna SMS göndererek abone olabiliyor. Burada şöyle: Biz, eğer vatandaşlarımız aksini istemezse, her yeni abone olan vatandaşımıza bunu “default” olarak veriyoruz eğer kullanıcı isterse bundan çıkabiliyor.

Mesela, şöyle söyleyeyim: Çocuklarımız veya kullanıcılarımız, örneğin, kripto para piyasasına veya sitesine girmek istiyorsa şu anda giremiyor. Niye? Çünkü kripto para piyasası, SPK kurumumuz tarafından -daha yeni kanunu geçti- lisanslanmaları dâhilinde eğer lisanslanırlarsa bize başvuracaklar, biz onları normal bu profile sokacağız, normalde biz bunları bu profile göstermiyoruz; bir örnek olarak bunu da söylemek isterim.

Uluslararası çalışmalarımız mevcut. Bu noktada, Uluslararası Telekomünikasyon Birliğine (ITU) üyeyiz. Bu noktada, devamlı, her hafta, çocuğun korunması noktasında toplantılarımız oluyor. Çocuklar için daha iyi bir internet... Safer Internet Centre, Güvenli İnternet Merkezi dünyaca... Bu noktada, geniş kapsamda dünyadaki Güvenli İnternet Merkeziyle iş birliği yapıyoruz, bu noktada çalışmalarımız devam ediyor.

İnşallah, süremi geçmemişimdir.

Sayın Başkanım, arz ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, çok teşekkür ederiz.

Tam ifade ettiğiniz dakikada bitirdiniz.

Hem Genel Müdürlüme hem Bakan Yardımcımıza hem de Başkan Yardımcımıza teşekkür ederiz, güzel bir sunum oldu. Bu kadar kısa zamanda ancak bu kadar anlatılabilir çünkü çok derin, kapsamlı bir konu yani saatlerce üzerinde konuşsak değinemediğimiz alanlar ya da yüzeysel olarak geçtiğimiz alanları olacaktır, bölümleri olacaktır.

Milletvekili arkadaşlarımız, Komisyonumuzun üyeleri söz almak isterlerse mikrofonlarına bassınlar ve sonrasında soru-cevapla saat 16.00 gibi bitiririz yani yirmi dakika içinde soru-cevap kısmını bitiririz diye düşünüyorum.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Bu çok kısa bir süre değil mi Sayın Başkan? Önemli bir konu, değerli sunumlar, sormak istediğimiz sorular var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Yeterli olacaktır, yetmezse devam ederiz.

İlk önce Komisyonumuzun üyelerine söz verelim, ondan sonra Komisyon üyesi olmayıp da aramızda bulunan diğer milletvekillerimize söz verelim.

Sayın Yaz, buyurun.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Muhterem hazırun, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sunum gayet faydalı oldu, lakin benim bazı konularda çekincelerim var. Şimdi, Ayşegül Hanım, yaptığı sunumda çocukların dijital bağımlılıktan korunması kapsamında ebeveynlerin rehberliği diye bir şeyden bahsetti. Abdulkemim Bey -ben hemen unutmayayım diye yazdım- “Ebeveyn vasıtasıyla bilinçlendiriliyor maalesef.” dediniz. Hangisi doğru şimdi? Bir de Türkiye’de 10 milyon kadının çalıştığı bir ortamda baba ile anne, ebeveyn çalışıyorsa bu ebeveynin çocuk üzerindeki rehberliğini nasıl sağlayabiliyoruz? Ana-baba işte, çocuk evde...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Kaç milyon baba çalışıyor?

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Efendim?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – 10 milyon anne çalışıyor ya, kaç milyon baba çalışıyor?

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – İkisini kastediyorum, anne-baba, ikisi de yoktur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Karşılıklı konuşma yapmayalım.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – İkisinin evde olmadığı dönemde bu çocuğu kim eğitiyor? Bu çocukların, mesela, dijital bağımlılıktan, kötü sitelerden korunmasıyla alakalı neler yapıyor? Ben 7 torun sahibiyim. Ben torunlarımı sevemiyorum, torunlarım eve geldiği zaman, ben onlara gittiğim zaman yanımda oturtamıyorum. Her birinin elinde bir telefon, her biri farklı sitelerde yani bu nasıl olacak? Biz neslimizi kaybettik, biz çocuklarımızı yetiştiremiyoruz yani biz bunlara etki yapamıyoruz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Torunlarınızın anneleri çalışıyor mu Sayın Vekilim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Karşılıklı konuşma yapmayalım, söz aldığınızda fikrinizi beyan edersiniz.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Benim dikkatim dağılmasın, sorumuza cevap verin.

Yani öyle bir hâle gelmişiz ki... Mesela, Türkiye’de TikTok yasaklansın yani. Bizim ahlaki değerlerimiz bitti yani biz özümüzden koştuk; bu bir fitnedir, bu bir veba hastalığı gibi bir şeydir. Yani sadece bu kâğıt üzerindeki bilgilendirme ile hayattaki, sokaktaki bilgiler birbiriyile örtüşmüyor Başkanım; onun için çok ciddi sıkıntılar var, ciddi tehlikeler neslimizi bekliyor. Mesela, çocukların yetiştirilmesiyle alakalı en önemli adımlardan bir tanesi ahlaki değerlerdir, neslimiz ahlaki değerlerden koştuk. Mesela, telefonda, dijital medyada, önüne aldığı ekranın içerisinde maneviyat yok, hiçbir şey yok, bize ait hiçbir şey yok ve biz bunları kontrol edemiyoruz ki kontrol dışıdır bu, dolayısıyla ben buna dikkat çekmek istedim. Ama Abdulkemim Bey’in “Ebeveyn tarafından maalesef bilinçlendiriliyor....” Ben mi yanlış anladım diye, o konuyla alakalı...

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN – Yok, hemen çok basit bir cevap şöyle vereyim.

Sayın Vekilim, bunu deme sebebim şuydu: Çocuklara eğitici öğretici faaliyetler gösterdiğimiz zaman bunu izlemiyorlar, dinlemiyorlar; çok basit bir şey, bundan bahsetmişim ben ancak ebeveynlere, bu sitelerimiz çocuklara yönelik fazla değil ancak ebeveynlere yönelik.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Elbette ki ilk etapta yani ahlak felsefesiyle ilgilenen filozoflar, Antik Yunan zamanından günümüze kadar bu konuyla ilgili hizmet yapmış bütün insanlar elbette ki ilk etapta “aile” diyor, “ebeveyn” diyor, lakin ebeveyn çocuğu görmüyor Türkiye’de.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN – Doğru, haklısınız.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Ebeveyn çocuğu yetiştiremiyor, etkileyemiyor, okulda da bir eğitim alamıyor, ahlaki değer noktasında okulda da alamıyor. Şimdi, öyle bir memlekette yaşıyoruz ki yüzde bilmem ne kadar Müslüman diyoruz ama ben ona katılmıyorum yani Müslüman olan bir ülkede Kur’an eğitimi, ahlak eğitimi, din eğitimi ya yasak ya da çok eksik yani bu son zamanlarda biraz katkıda bulunuldu. Bunun için biz özümüzden kopuyoruz, değerlerimizden kopuyoruz, neslimizi kaybediyoruz yani Türkiye’de Müslüman nüfusun oranı belirleniyor ama gençlik nüfusuna bakın yani büyük bir oran deizme, ateizme kaydı gitti yani bunun bütün sorumluluğu bu mecralardır.

Teşekkür ediyorum.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI LEMAN YENİGÜN – Başkanım, şöyle bir usul yapalım isterseniz: Herkes sorsun, sonra biz...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Herkes sorsun, ondan sonra cevap kısmına geçelim.

Sayın Yavuz, buyurun.

MUSTAFA YAVUZ (Bursa) – Sayın Başkanım, ben de teşekkür ediyorum sunum için emeği geçen herkese.

Benim iki sorum var. Birincisi, tabii ki bunlar olması gereken çalışmalar, değerli katkılar ancak bir tedbir alma, korumadan ziyade biraz daha bize has veya amaca yönelik programlar, çalışmalar yapılabilir mi? Yani sosyal medya veya çocuklarımızın ilgi duyabileceği siteler noktasındaki çalışmalar hakkında bilgi almak istiyorum hani bu konuda yapılan çalışmalar, mevcudu savunma, korumadan ziyade. Bir de genele yaymayla ilgili çalışmalar hakkında kısa bir bilgi almak istedim.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, Beritan Hanım, buyurun.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Merhabalar, öncelikle Komisyona yeni dâhil oldum, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Umuyorum ilerleyen süreçler de çocuklar için her birimizin elinden gelen her şeyi yapabileceği bir süreç olur.

Şimdi, sözlerime sizin bir tanınımızla başlamak istiyorum, “Bizler göçmeniz, çocuklar ise dijital mecraların yerleşik halkı, yerleştiği.” dediniz. Bu tanıma çok katılmasam da şunu söyleyebilirim: “Bütün bu çalışmalarını yürütürken, bütün kararları alırken siber suçlara dair, dijital mecralara dair çalışmalar yaparken bu mecranın yerleştiği olan çocuklar çalışmalarımızın neresinde?” sorusunu merak ediyorum. Çocuklar madem bu mekânın yerleştiği, o zaman onlar buradaki riskleri nasıl okuyorlar, riskleri nerede görüyorlar, çocuk katılımı, biz bu çalışmalarını yaparken -Bakanlığın- tam olarak hangi konumda duruyor? Bunun cevabını merak ediyorum doğrusu çünkü bizler, çocukların, üzerine politikalar üretildiği, yetişkinler tarafından üzerine politikalar üretildiği konumda değil, bizatihi politikaların, çocuklar için yürütülen çalışmaların merkezinde olması gerektiğini, kendi sözünü, kendi görüşünü, kendi yaşadığı problemleri doğrudan aktarabilir bir noktada olması gerektiğini yani özne olması gerektiğini düşünüyoruz; bunu aktarmış olayım.

Şimdi, çalışmalarını, sunumlarını dinledik, yapılan çalışmalar elbette ki önemli çalışmalar fakat sizin de belirttiğiniz gibi neredeyse toplumun yüzde 26’sından bahsediyoruz, ciddi bir kısımdan bahsediyoruz, toplumun yüzde 26’sını oluşturan çocuklar için yürütülen çalışmaların aslında çok da yeterli olmadığını gördük yani kabaca söylemek gerekirse 8.766 çocuğu sanıyorum.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI LEMAN YENİGÜN – Yani buna direkt cevap verebilir miyim?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Yok, ben bitireyim, sonra cevaplayın.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Sonunda...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Hani yapılan çalışmalar var fakat yapılmış olan çalışmalar var olan ihtiyacı karşılayacak düzeyde değil, değil ki bizler bugün çocuklara dair siber suçları, dijital zorbalığı, çocukların dijital mecralarda yaşadığı problemleri sıklıkla konuşuyor olduk, demek ki çalışmaların bir şekilde aktarılmış olması gerekiyor ve yapılan çalışmalar da bugünkü toplantımızın da bahsini oluşturan noktada aslında bir yasaklamaya dair. Az önce sayın vekilimiz de bahsetti, mesela TikTok’u kapatalım, yasaklayalım gibi bir öneri geldi. Şimdi ben bunu bir psikolog olarak cevaplamak ve öneride bulunmak istiyorum, çocuklarla uzun süre çalışmış bir psikolog olarak söylüyorum. Biz bağımlılığı bir davranışsal problem olarak niteliyoruz, değil mi? Bağımlılığa diyoruz ki davranışsal bağımlılık. Şimdi, bağımlılıkla mücadele ederken ya da bir davranışı değiştirmek isterken bilimsel olarak uzmanların önerdiği yollar var. Bunlardan bir tanesi işte, ceza veya pekiştiricilerdir değil mi? Bunların içerisinde yasaklamalar da vardır fakat bunların davranış üzerinde değişiklik yapmadığı zaten uzun zamandır bilinen bir gerçek dolayısıyla biz TikTok’u kapatsak başka bir mecraya açılacak, biz Discord’u kapatsak, yasaklasak, bu başka bir şekilde evrilip başka bir şeye dönüştürülecek dolayısıyla yasaklamanın haricinde, bir davranışı değiştirmek istiyorsak bizim o davranışa dair bilinç yükseltmemiz, o davranışın haricinde imkânlar sunmamız gerekiyor.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Güvenli, kontrollü hâle getirilmeli.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Tabii yani bunu tartışırız.

Şimdi, biz derin yoksulluktan bahsediyoruz değil mi? Bunun kesinlikle kontrol altına alınması gerekiyor, kesinlikle çocukların kullandığı mecraların düzenlenmesi gerekiyor, kesinlikle çocuklara dair işlenen siber suçlarda cezai yaptırımların olması gerekiyor. Bugün biz bir çocuk siber zorbalığa maruz kaldığında, dijital zorbalığa maruz kaldığında ya da o mecralar üzerinden bir istismara maruz kaldığında cezai yaptırımların neredeyse olmadığını biliyoruz dolayısıyla bizim yasaklamak yerine buradaki cezayı, faili cezalandırmayı konuşuyor olmamız ya da buna dair mekanizmaları işletiyor olmamız lazım.

Bir diğer üzerinde duracağımız mesele ise bir şeyleri yasaklamak değişime sebep olmuyor dedik ama onun yerine çocuklara... Yani “Bugün çocuklar dijital ortamların haricindeki ortamlara ne kadar erişebiliyor?” sorusunu soruyor olmamız gerekiyor. Derin bir yoksulluk içerisinde olan, okula dahi beslenme götüremeyen, açlıktan bayılan, okul terkinin ekonomik sebeplerle çok yükseldiği bir zamanda hangi çocuk tiyatroya, sinemaya; hangi çocuk çocuklarla ilgili eylem ve etkinliklere katılabiliyor? Dolayısıyla hazır bütçe çalışmalarının yapıldığı, yeni dönemin bütçesinin konuşulduğu bugünlerde bizlerin çocuklar için eğer dijital bağımlılığı azaltmak istiyorsak yasakçı bir refleksle değil, çocukların mekanizmalarını, ulaşabilecekleri, erişebilecekleri sosyal ağları, sosyal çevreleri, imkânları artırmanın yol ve yöntemlerini konuşuyor olmamız gerekiyor. Yani dolayısıyla çocuk odaklı bir bütçeyi konuşuyor olmamız gerekiyor ki çocuklar zamanlarının çoğunu dijital bağımlılıkla değil, sosyal çevrede farklı imkânlarla erişilerek kullansın fakat bunun da çok çok az olduğunu düşünüyoruz. Dolayısıyla ezcümle, çok vakit almak istemiyorum, ihtiyaç durumunda tekrar söz alırım, eğer biz dijital bağımlılıkla mücadele edeceksek, eğer biz siber suçlarla gerçekten mücadele edeceksek o zaman bizim yasaklama gibi yüzeysel ve sorunu çözmeden, sorunu çözmediği yıllardır anlaşılmalı olan bir teknik değil, gerçekten bu sorunun etrafıca bütün etmenlerini araştıran, bu etmenlere dair çözüm önerisi sunan ve bu çözüm önerileri doğrultusunda ekonomik kaynağını da yaratan bir noktada duruyor olmamız gerekiyor; bunun haricindeki her şey ne yazık ki çok yüzeysel, sadece “yaptım oldu”ya geliyor ve bu “yaptım oldu”ların sonuçlarını da toplum çok ağır bir şekilde ödüyor diyebilirim.

Teşekkür ederim.

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) – Sayın Başkanım...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Buyurun.

Sevda Hanım, en son sizde...

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) – Zaten Sevda Hanım rahat konuşsun diye söz alacağım yani.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Peki, dayanışmaya güzel bir örnek.

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) – Evet, evet, bence de. Yani siz şey dediniz ya Sayın Başkanım “Önce Komisyon üyeleri.” Önü açılış, şey yapmış diye...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Misafirler her zaman...

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) – Çok kısa, sadece bir iki şeyden bahsedeceğim.

Ben de öncelikle çok teşekkür ederim ama yararlandığımı söyleyemem çünkü -bir sürüsünü ilk defa duyduğumuz- belki de üstünde çalıştığımız zaman, belki de biraz daha incelediğimiz zaman, bilgi sahibi olduğumuz zaman yararlanacağımız önemli bilgileri paylaştığımızı düşünüyorum. Emeğiniz için öncelikle teşekkür ederim, bir gayret var ortada, bir çaba var; nasıl sonuçlar verdiğini tabii ki zaman gösterecek.

Bir de Sayın Bakanım, ben yanlış not almış olabilirim, Hakların Korunması ve Eğitim Derneği, doğru mu not almışım?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI LEMAN YENİGÜN – Evet, evet.

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) – Ben çalıştığınız bu değerli kurum hakkında bilgi sahibi olmak için internete girdim, çıkmıyor yani sitesinde bir arıza olabilir; bunu da size bilgi olarak arz etmiş olayım.

Şimdi, efendim, Sayın Başkanın açık konuşmasında değindiği, son zamanlarda gerçekten hepimizi çok üzen, hepimizi gerçekten üzmeyle beraber aynı zamanda düşündürülen bir sürü peş peşe kötü olay yaşıyoruz; belki de bu yaşadığımız olayların toplamının bir sonucunu konuşmaya çalışıyoruz, kaynağını konuşmaya çalışıyoruz burada. Sadece karıştırdım bize dağıtılan şeyleri ama çalışacağım ve bu konuda mutlaka bazı sorularım olacak. Mesela, bunların sonuçlarıyla ilgili elimizde bir bilgi, bir şey olup olmadığını en azından bu karıştırdığım sırada göremedim. “Davranışsal Bağlılıklar ile Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2018-2023 çalışmaları tamamlanmıştır.” diyor burada mesela; bu, beş yıllık bir çalışmanın sonuçlandığını söylüyor. Bunun sonuçlarıyla ilgili elde ettiğiniz bilgiler, şeyler nelerdir? Bunları merak ederim. Yani 2023’e kadar beş yıldır yapılan çalışmaların bu toplumda bıraktığı genel sonuçlar Sayın Başkanın açık konuşmasında değindiği şeyler yani çok da iyi olmamış gibi bir intiba var bende ama tabii ki bu işi biraz daha derin araştırdıysanız -mutlaka da araştırdınız- bu sonuçları da bir şekilde öğrenmek isterim çünkü bizim literatürde, bizim derken bizim baktığımız pencerenin literatüründe genel bir şey vardır yani var olan durumu doğru tespit edemezsen, var olan durumla ilgili doğru tespitler yapamazsan bu duruma ilişkin alacağın kimi önlemler ya da kimi adımlar konusunda doğru stratejiler geliştirmen gerçekten çok zor olur gibi bir dil vardır bizde ya da ben mesela buna gerçekten çok inanırım. Mesela, bu 2018-2023 tamamlanan strateji eğitim planı işte, neyse, bunun sonuçlarını ben gerçekten öğrenmek isterim çünkü bu planın sonuçları konusunda, tekraren söylüyorum, Sayın Başkanın açık konuşmasında söylediği ve bizimle, heyetle paylaştığı durumlar iç açıcı durumlar değil. Yani tabii, bunlar üç senede, beş senede çözülecek meselelerdir falan diye söylemiyorum ama yani en azından iyiye doğru bir gidiş olduğu konusunda bende bir işaret yok. Yani şimdi, aynı şekilde, şu soruyu kendi kendime hep soruyorum yani bunda, tabii, belki de araştırmanıza, sizin çalışmalarınıza bir veri olabilecek bir konu olarak en azından tavsiye niteliğinde -bilmiyorum, buna haddimiz var mı yok mu ama- bir şey söyleyebilirim: Ya, gerçekten biz hangi ara bu seviyede kötüleştik bir toplum olarak, nasıl olduk? Yani aklımızı, vicdanımızı, değerlerimizi, hatta bunların ortak bileşkesi olan, ortak paydası insanlığımızı hangi ara, ne oldu da kaybettik?” konusunda bir ortak çalışmamız... Belki de bu dönem dönem yapılacak olan çalışma raporlarının sonuçlarında en azından hangi ara kaybettığımızı belki bulabiliriz ve oradan o tespitlerle de bazı önlemler alabiliriz diye düşünüyorum.

Bu sunumla ilgili son teknik bir sorum var, izin verirseniz Sayın Başkan: Yine, bu sunumda -16’ncı sayfasıydı yanlışlıyorsam- kontrol cetveli var. Şimdi, bu, tabii biraz teknik bir konu yani bu kontrol cetvelleriyle ilgili söz söyleyebilmek “Şu eksiktir, bu kötüdür.” diye söylemek, o değil yani ben sınırimi, haddimi bilirim. Uzmanlık alanım olan bir konu değil ama mesela bu 16’ncı sayfadaki bizim değerlendirme formunun hepsine “Evet.” cevabı verildiğinde -inşallah olmaz böyle bir şey ama- diyelim bir çocuk hepsine böyle bir “Evet.” cevabı verdi ya da anket yaptığınız, bir şeyi araştırdığımız bir kesim bunların hepsine “Evet.” dedi. Bu konuda alınabilecek önlemler ve bugüne kadar yaptığımız eğer bu formla ilgili bir çalışma varsa bunun sonuçlarını da bir şekilde öğrenmek isterim.

Son soru, gerçekten son soru: Dijital Teknolojiler ve İletişim Kurumunun çok Değerli Başkan Yardımcısı, şimdi, yapılan iş bir dijital meca yani iş genel olarak o diye düşünüyorum ya da öyle anlıyorum ve buradaki yapılan bütün işler, alınan bütün eğitimler, yapılan bütün çalışmalar, her şey dijital ortamda gerçekleşen ve yürüten işler. Yani “Seni ilgilendirir mi?” diyebilirsiniz ama bina bana çok büyük geldi, ne yapıyorsunuz bu kadar büyük bir binada? Bunu şunun için soruyorum: Ben bugün, Türkiye’deki serbest bürosu olan, muhasebe bürosu olan... Ki aşağı yukarı 85 bin tane falan serbest büro var Türkiye’de, 55 bininde kullanılmakta olan bir yazılım programını... 55 bininde Türkiye’nin bütün defterleri tutuluyor. Bir yazılım programı, Dikmen’de bir apartman katında yaptık ve orada da yürüyor. Bütün Türkiye’nin her yerinden defterler yazılıyor, orada depolanıyor, bilgiler üretiliyor, yeni yapılacak yazılımlar da orada, Dikmen’de bir apartman katında yaptık. Onun için bana biraz şey geldi ama güzel yani inşallah daha da gelişir diye düşünüyorum.

Sorularım bu kadar Sayın Başkanım, başka ne sorabilirim bilmiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Aklımıza gelirse eklersiniz.

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) - Teşekkür ederim efendim.

Genel Kurulda bir konuşmam var, sonuna kadar maalesef bekleyemeyeceğim, bunu bir saygısızlık olarak algılamayın lütfen.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Sevda Hanım, buyurun.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bütün kurum temsilcilerine “Hoş geldiniz.” diyorum, teşekkür ediyoruz bu değerli sunumlar için.

Şimdi, böylesi önemli bir konuda elbette Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı konunun bir muhatabı ama aynı zamanda böylesi bir konunun en temel muhataplarından biri de Millî Eğitim Bakanlığı. Dolayısıyla, özellikle bu konu başlığında Millî Eğitim Bakanlığının da

hani bunlarla entegre nasıl bir çalışma yaptığını dinlemeyi arzu ederdik gerçekten, böyle bir ihtiyaç olduğunu da düşünüyoruz. Dolayısıyla, belki Millî Eğitim Bakanlığının da bu konudaki politikalarını, saha çalışmalarını öğrendiğimiz başka bir değerlendirme toplantısı yapabiliriz.

Bu konunun en önemli paydaşlarından biri de tabii, direkt alanda çocuklarla birlikte, özellikle bu konuda özgünleşmiş bir biçimde çalışan çocuk hak örgütleri. Çocuk hak örgütlerinin ne kadarının özellikle biraz önce bize sunulan çeşitli çalışmaların direkt parçası haline getirildiğini ben öğrenme ihtiyacı duyuyorum. Kimdir bu kurumlar, nasıl bir iş birliği protokolü vardır ve nasıl bir çalışma yapılıyor? Ne kadarı gerçekten özellikle dijital şiddet ya da çocukların dijital alandaki haklarını önceleyen, buna ilişkin çocukların bizzat bu çalışmalara katılmasını önceleyen kurumlar? Bunun da önemli olduğunu düşünüyorum çünkü bu toplantıya gelmeden önce, bugün konuştuğumuz konu başlığında özel olarak çalıştığını bildiğim, bu konuda araştırma raporları hazırlayan, sahada çocuklarla bu konuda çalışma yapan, akademik düzeyde raporlar hazırlayan çocuk hak örgütlerinden onların ne düşündüğünü ve politika önerileri olarak ne söylemek istediklerini öğrendim. Hatta küçük bir not olarak, burada olmadıkları için, hazırladıkları notu sizlerle de paylaşmak istiyorum. Bunun her böylesi konuda özellikle önemli olduğunu düşünüyoruz. Çocuk hak örgütleri, özellikle çocukların böylesi tartışmalarda sözünün özneliğinin ortaya çıkması için çok önemli bir yerde duruyor ve bu konuda da makbul görülenler ile makbul görülmeyenler arasında bir ayırım yapılmaması gerektiğini düşünüyorum çocuk hak örgütleri açısından.

Biz bugün, örneğin siz de aynı zamanda CHILDEF -Çocuk Hakları Savunucuları Derneğinin- Dijital Dünyada Çocukların İfade Özgürlüğü Araştırması'nın ön raporunu da getirdik çünkü biraz önce yapılan sunumlardan birinde önemli bir not aktarıldı. Çocuklar bu alanda güvenle mümkün olan en çok hakla var olmayı talep ediyorlar. Dolayısıyla, yasaklamalar ya da çocukların kendilerini ifade alanlarının ortadan kaldırıldığı koşullar değil, çocukların gerçekten bu alandaki özgürlüklerinin, ifade özgürlüklerinin genişletildiği bir perspektifle yaklaşma ihtiyacımız var. Ne yazık ki bizim bu zamana kadarki ülke olarak bu konuda, dijital şiddet konusundaki -tırnak içindeki- önlemlerimizin bunun çok önünü açmadığını düşünüyorum, birkaç not aktaracağım: Özellikle Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun yaptığı sunumda da bu noktanın eksik bırakıldığını düşünüyorum. Gerçekten değerlendirme yapılmasını isterim bu konuda.

Şimdi, çocukları bekleyen riskler çevrim içi platformlarda elbette çok ama bizim bunlarla mücadeleye dair bugüne dek yapılan asli düzenlemeler biraz önce sizin de söylediğiniz gibi 5651 sayılı Yasa'nın bazı maddeleri, bir de aile filtresinin "varsayılan" olarak gelmesi. Şimdi, biz pek çok örnekte 5651 sayılı bu düzenlemenin çocukları korumaktan çok ne yazık ki bir genel sansür için kullanıldığı örnekleri gördük. Şimdi, bakın, 1 milyonu aşkın engellenmiş site var ve bu engellemelerin ne kadar işe yaradığının bir somut, nesnel değerlendirmesi yok. Nedir nesnel kriterimiz mesela, ben bunu öğrenmek istiyorum gerçekten de. Aile filtresinin de çocukları korumak açısından ne kadar işlevsel olduğu oldukça tartışmalı çünkü konuyu sadece bir bağımlılık olarak ele aldığımızda çocukların bu alandaki haklarını değil bir bağımlılığın ortadan kaldırılması perspektifiyle yaklaşıyoruz ve bu direkt sansürle ya da engellemeyle, böyle bir yöntemle ele alındığında da çocukları tümüyle bu alandan uzaklaştırıp hani başka, belki de çok daha riskli alanlara mahkûm edildiği koşulların yaratılması anlamına geliyor; bu, çok dikkat çekici gerçekten de.

Şimdi zararlı içerikler tarifi açısından mesela neyin zararlı görülüp görülmediğine ilişkin biz bir baktık, ben gazeteciyim aynı zamanda, dolayısıyla "zararlı içerikler" tarifinin de çok kere mağduru olmuş çeşitli yayınlarda da çalıştım gerçekten de. "Zararlı içerikler" tarifi açısından RTÜK, BTK ve mahkeme kararlarıyla gelen sonuçlara baktığımızda yüzde 80'inden fazlasının sansür için pratik bir araç olarak kullanımının çocukları korumanın önüne geçtiğini görüyoruz. Ben size bir örnek vermek istiyorum, sadece bir örnek seçtim: Bakın, Uluslararası İnternette Özgürlük Yıllık Raporu, filtreleme bölümünde mesela çocuklara zararlı içerik olarak Türkiye'de, işte Richard Dawkins ve evrimsel biyolojiye dair sitelerin bile engellenmiş olduğunu ortaya koyuyor. Şimdi, evrimsel biyoloji, evrimin öğrenilmesi, evrim süreçlerinin bir bilimsel bilgi olarak öğrenime açılması, çocukların buna erişiminin neresinde risk görüyor acaba bu kurum? Bunu merak ediyorum hakikaten de. Dolayısıyla, bizim bu konularda bu filtrelemelerin, bu zararlı içerik tariflerinin bir taraftan da bu 5651 düzenlemesinin ne kadar şeffaf, ne kadar çocukların yararına, ne kadar aslında sansür meselesinin ötesine geçen bir şeyle kullanıldığının nesnel kriterlerini öğrenmeye ihtiyacımız var.

Şimdi, Sayın Başkan, bu konu çok önemli gerçekten de; umut ediyorum ki başka buluşmalar da yapacağız bu konuyla ilgili ama bu Komisyonun çalışması bakımından ve bu konuda Meclisin üzerine düşeni yapması bakımından da özellikle bütçe görüşmelerindeyken bize düşen başka bir sorumluluk da var, onlara ilişkin de çok küçük notlar aktarmak istiyorum. Bakın, şimdi, Millî Eğitim Bakanlığının bu konudaki çalışmalarının çok esas olduğunu biraz önce ifade ettim. Biz bu dijital şiddet, akran zorbalığı, çocukların özellikle istismardan, şiddetten korunması noktasında okulların çok temel bir hizmet alanı olduğunu, bir kamusal hizmet alanı olduğunu biliyoruz. Çocukları dijital şiddetten, akran zorbalığından korumak, bu konuda bilinçlendirmek için en temel özneler kimler? Öğretmenler ve aynı zamanda rehberlik uzmanları. Ama bakın, bu iktidar maalesef, rehberlik ve danışmanlık hizmetlerini son yirmi yılda giderek sınırlayan bir tutumla bugüne getirdi. Mesela, rehberlik ve danışmanlık hizmetleri için bütün okullarda sayının artırılmasına ihtiyaç var ama son on yıldır bu konuda yapılan atamalar çok komik rakamlar; nasıl koruyacağız biz çocukları dijital şiddet ve akran şiddetinden bu durumda? Nasıl bunun olanaklarının günlük bir biçimde gerçekleşmesinin, okulda gerçekleşmesinin dayanaklarını sağlayacağız?

Şimdi, yeni müfredatta bir sürü şey var. Biz baktık, elbette bu teknoloji ve dijital alana ilişkin de pek çok nokta var ama bunların nasıl ele alınacağına ilişkin çok büyük bir belirsizlik var ve biz o belirsizliğin içinin ne yazık ki ÇEDES Projesi'nde olduğu gibi... Biraz önce sayın vekilim din ve iman vurgusunun eksik olduğunu söyledi, tam tersine, ÇEDES Projesi'yle ve yeni müfredatla doldurulan hani bu dijitalleşme anlayışının da biraz önce sizin risk olarak anlattığımız, bu dijital şiddet ve akran şiddetini engellemeyeceğini düşünüyoruz. Bu konuda da başka türlü bir çalışmaya, çocuk hak örgütlerinin bu konudaki raporlarının incelenerek müfredatta yedirilme ihtiyacımız olduğu açık.

Şimdi, bakın, çocukların bağımlılıktan kurtulmasına yönelik, burada ortaya konulan kamusal hizmetlere erişim çok sınırlı. Çok kıymetli çalışmalar, ben sahada özellikle sosyal hizmet çalışanlarının, sosyal hizmet emekçilerinin bu sizin ortaya koyduğunuz çalışmaları çocuklara ulaştırmak için çok büyük bir emek sarf ettiğini biliyorum, bunun için gerçekten gayret sarf ediliyor ama koskoca Türkiye Cumhuriyeti

devletin bu programlar için ortaya koyduğu bu rakamların -yani çok özür dilerim, emeklere de şey yapmak istemiyorum ama- utanç verici olduğunu düşünüyorum gerçekten de, çok kısıtlı rakamlar bunlar. Neden?

MELİHA AKYOL (Yalova) – O sizin düşünceniz, sizin fikriniz öyle.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Kendi fikrimi tabii ki ifade ediyorum yani.

Bakın, kamusal hizmetlerin sadece dijital şiddeti önlemek açısından verilerinin bununla sınırlı kalmaması lazım. Biraz önce Beritan Vekilim de söyledi, biz birçok yoksul mahallede -ben size Antep örneği bile verebilirim bu konuda- bırakın çocuklar için, dijital bağımlılıktan ve akran şiddetinden kurtulmak için, onları güçlendirmek üzere atölyelerin, kursların, o dijital alandaki risklerden korunmak için kendilerini ifade edebilecekleri alanların olmasını... Park yok mahallelerde, içinde 2 salıncak, işte 1 kaydırak olan parkların olmadığı yoksul mahallelerden bahsediyoruz. Dolayısıyla, var olan kurs ve atölyelerin niteliğinin de tartışmaya açık olduğunu düşündüğümüzde, bu dijital şiddet, işte çocukların ekran bağımlılığından kurtulması noktasında onların gerçekten hayatlarının, çocuk olma haklarının gereğinin yerine getirildiği başkaca haklarının temini için ne kadar bütçe ayrıldığını da konuşacağız işte, ayrılan bütçe bile gerçekten çok sınırlı.

Bakın, Milli Eğitim Bakanlığına ilişkin bir şey daha söylemek istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Milli Eğitim Bakanlığımız burada yok.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Ama paydaşların olduğunu biliyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Bundan sonraki toplantılarımızda konuşulacak, lütfen toparlayabilir misiniz.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Peki, o zaman Milli Eğitim Bakanlığıyla ilgili kısımları geçiyorum Sayın Başkan.

İki temel noktayı sadece söyleyeceğim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Bir saniye, biraz ses alın, biraz nefes alın.

Kazan'dan kötü bir haber geldi, teyidini yapıyoruz, o yüzden hızlıca toparlarsanız. Buradaki muhataplara yönelik konuşursanız misafir milletvekilimiz olarak çok memnun oluruz.

Buyurun.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Evet, peki.

İki temel şey, akran zorbalığı konusunda dört temel ilkedden bahsettiniz; hoşgörü, saygı, merhamet, cesaret. Bakın, eşitlik yok burada, bu çok temel bir eksiklik. Tam da bu perspektif yüzünden, mesela, Sayın Başkan da “Şeytani akım ve geleceğimizin katili.” diyerek LGBT'lileri düşmanlaştırdı burada; ben çok üzüldüm bu ifadelere ve aynı zamanda bunun bir insan hakları ihlali olduğunu düşünüyorum. Anayasa'ya aykırı bir ifade olduğunu da biliyoruz, bu konuda da gerçekten burada altını çizmek istiyorum. Bu ülkede LGBTİ'lerin de çocukların da güvenliğe, eşitliğe, hakka ihtiyacı var. Bu düşmanlığı büyütme, yasakları meşrulaştırmak doğrudan çocukların haklarını...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Sevda Hanım, LGBTİ'yi, transı tercih edenlere sözümüz yok, bunu normalleştiren, olağan, 3'üncü cinsiyetmiş gibi konuşan lobi faaliyetlerine karşıyız, bunu çok net söyledik.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Ben de çok net ifade ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Lütfen, buraya gelip başka bir milletvekili olarak burayı provoke edemezsiniz. Sözüünüzü bitirin lütfen.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Bu konuda sizin ortaya koyduğunuz ifadeler ne yazık ki nefret söylemi ve düşmanlaştırma ifadeleri içeriyor. Burada açık eşitlikçi tutumun çok dışında bir tutum bu.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, soru-cevapları alabiliriz.

Buyurun.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Bunu da gerçekten kınadığımızı ifade etmek istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Çarpıtma...

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Burada bir çarpıtma yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Bakın, konuşmamda dedim ki: Bakın, siyasetüstü bir yaklaşımla çocuklarımızın yararı için... Sen onu suçla, öbürünü suçla, oradan bir açık arayarak biz çocuklarımızın üstün yararını koruyamayız, ilkesini ortaya getiremeyiz. Lütfen... Yeter artık, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında lütfen olumlu olun biraz, samimi olun lütfen, çalışmayın lütfen.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Çok olumlu bir yerden tavır sergiliyorum zaten.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Savunduğunuz ilkelerle çalışmayın, lütfen...

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Düşmanlaştırma...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Hepsini çürütürüm ama Başkanım. Ben burada Komisyon Başkanımı, lütfen...

MELİHA AKYOL (Yalova) – Toplumda sadece kadın ve erkek var, bitti.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Sayın Bakanım, size söz veriyorum.

Buyurun.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI LEMAN YENİGÜN – Öncelikle çok teşekkür ederim.

Ben sözüme şöyle başlamak istiyorum: Burada “yanlış” dendi ama “göçmen ve yerli” terimiyle... Bu bir uluslararası terimdir yani bu alanda çalıştığım için uluslararası bir terim olarak kullanılıyor. Burada şunu da söylemek isterim: Dijital bir çağa girdik. Hani “Bir şeyler üstümüze geliyor.” derken bu sadece bizim ülkemizi ilgilendirmiyor inşallah, zaten 5 Kasım’da böyle bir toplantıya da gideceğim- uluslararası bir problem olarak görünüyor ve bununla ilgili uluslararası çalışmalar da var.

Çocuklarla ilgili çalışmalarımızda... Bizim 81 ilde çocuk hakları kurullarımız var. Zaten çalıştayımızda da çocukların sesini dinlemek adına bir çocuklar masası kurduk ve onlarla ilgili, onların düşüncelerini aldığımız, çok verimli olduğunu da düşündüğümüz bir çalışmaya imza attık. Gerçekten değişik bir çağa giriyoruz. Buradaki işte “göçmen ve yerli” denmesinin ilk defa... Yani ben bir anne olarak da konuşuyorum, 3 erkek evladım var. Burada hepinizin aslında ben birçok fikrinize katıldım yani birçok şeylerinizde ortak düşündüğümüz şeyler de var. Burada şunu görüyoruz: Aslında buradaki bu terimin en büyük şeyi, gerçekten bizden çok daha ileri, çok daha hemen, hızlıca bilgileri alabilen fakat bir ebeveyn olarak -çoğu ebeveynin yaşadığı- aslında hiç bilmediğimiz siteleri bir anda daha sonra duyup geç kaldığımız bir dönem yaşıyoruz. İlk defa genelde ebeveynler çocuklarını eğiten, onlardan daha bilgili olan bir konumdayken aslında çocukların çok ileri gittiği bir dijital platformda onlara karşı neler yapılabilir, nasıl bir yol haritası çizeriz, onun derdindeyiz.

Tabii, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olarak bir koordinasyon Bakanlığımız da yani biz tek başımıza bütün dijital risklerle ilgili ya da fırsatlarla ilgili bir çalışmayı yürütemeyiz. Sizin dediğiniz gibi, bizim de Millî Eğitim Bakanlığımızdan isteklerimiz var, biz o konularda zaten çalıştaylarımızda görevler de veriyoruz. Deminki rakamlara takıldınız, buradaki rakamlar şöyle rakamlardı: Bizim hizmet modeli olarak çocuklara yönelik hizmet modelimizden ve sosyal, ekonomik destek modellerimizden faydalananlara yönelik rakamları verdik, yoksa aslında Bakanlığımızın kurduğu sitelerden ulaşılan rakamlar değildi onlar.

Şimdi, burada ben tabii notlar aldım. Biz zaten Bakanlık olarak bir Bilim Kurulu da kurduk ve şöyle düşünüyoruz: Gerçekten eğer bir çalışma yapmamız gerekiyorsa veri ve istatistikler noktasında çalışmalarımızın net olması gerek yani karanlık bir mahallede değil, netleştirerek yol almalıyız, bununla ilgili çalışmaları yürütüyoruz zaten. Sizin ulaşmamızı istediğiniz hangi çocuk hakları dernekleri varsa lütfen bize verin, biz seve seve onlardan destek alırız. Biz zaten yürütmelerimizi de uluslararası örgütlerle -UNICEF gibi, UN WOMEN gibi- birlikte yürütüyoruz; onlarla da ilgili bütün çalıştaylarımız, ulusal, uluslararası çalışmalarımız olmakta.

Tabii, burada Millî Eğitim Bakanlığımızla ilgili söylediğiniz noktalarda bizim de onların yapmalarıyla ilgili görevler noktasında çalışmalarımız var. Demin dediler, biz çalıştaylar yapıyoruz, bizim de Bakanlık olarak özellikle Bakanımız Mahinur Özdemir Göktaş’ın çok hassasiyetle değindiği nokta, izleme çalışmaları. Biz artık izleme çalışmalarına başladık yani bir şeyler yapılıyor, neredeyiz, ne yapılmalı diye. Dijital yönünde de açıkçası milletvekilimiz “maneviyat” dedi, siz başka noktalara değindiniz. İçerik üretimi noktasında şöyle bir çağa girdiğimizin farkında olmalıyız: Bizim eğer çocuklarımızla ilgili vereceğimiz bir değer varsa mutlaka bunun dijitali de olmalı, öyle bir dünyaya doğru gidiyoruz. Onun için, bir şeyi eksik düşünüyorsa, mesela maneviyat, maneviyatla ilgili ne vermek istiyorsa içerik üreten kişiler mutlaka vardır, o konuda da üretebilirler.

LGBT konusunda da çocukla ilgili bir dijital komisyondayız. 18 yaş altı çocukları tabii ki dünyadaki risklerden korumayı hedefliyoruz. Tabii, sadece yasaklarla böyle bir çözümün asla olmayacağına biz de katılıyoruz. Biz tabii ki şunu da yaşıyoruz: Bu dediğimiz bütün TikTok, Facebook, bunlar birer şirket yani aslında şirketler ve kendileriyle ilgili kurallar var fakat bununla ilgili uluslararası çalışmalar var. Artık Avrupa’da, Amerika’da uluslararası şirketler -bu TikTok’tan tutun- bütün bunlar birer şirket ve sahipleri var, bunlarla bir dijital hukuk çalışmasına giriyorlar, girmek zorundayız yani dijital hukuk çalışmasına girmezsek, bunlarla ilgili ulusal ve uluslararası çalışmalar olmazsa zaten en büyük eksikliğimiz o olacak. Bizim de Türkiye Büyük Millet Meclisinden en büyük beklentimiz, dijital hukuk konusundaki yasalar konusunda çalışmaları ortaya koymaları. Siz milletvekillerimizden, her birinizden, işte siber suçlarla ilgili, dijital hukuk konusunda yapılacak çalışmalarla ilgili birlikte, karşılıklı bu konunun beslenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Biz, tabii, çalıştaylarımızda, yaptığımız bütün çalışmalarda bunun çok önemli bir başlık olduğunu görüyoruz, bununla ilgili çalışmalar biz de yapmaktayız. İnşallah, bu konuda milletvekillerimizle ortak bir şekilde yine dijital... Çünkü nasıl normal hayatta bir hukuk sistemi varsa dijital olarak da gene siber suçlar konusunda, bu konularda aslında çeşitli yasal düzenlemeler gerektiğini düşünüyoruz ve bununla ilgili çalışmalar da yürütülüyor. Biz de sadece 5651’le artık bu işin yürümeyeceğinin farkındayız, bununla ilgili çalışmalar noktasında tüm milletvekillerimizden desteklerini bekliyoruz, bunlarla ilgili daha farklı aksiyonların alınması gerektiğine inanıyoruz. Biz sadece cezalarla olmadığını, bununla ilgili -zaten bütün çalışmalarımızda da var- mutlaka farkındalığın artırılması konusunu önemsiyoruz. Bizim de sizin gibi Millî Eğitim Bakanlığımızın rehberlik ve okullarla ilgili çalışmalarının -zaten çalıştaylarımızda da var- artırılması yönünde zaten Millî Eğitim Bakanlığımıza bir görev tanımımız var, biz de o konuyu takip ediyoruz, inşallah daha iyi olması için çalışıyoruz.

Evet, sizlerin söyleyeceğiniz başka bir şey var mı?

ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AYŞEGÜL YILDIRIM KARA – Ufak bir ilave yapmak istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Buyurun.

ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AYŞEGÜL YILDIRIM KARA – Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu 11 bakanlıktan oluşan bir Kurul ve bu Kurulun içinde her bakanlık kendine düşen görevleri bu manada yerine getiriyor. Bizim Bakanlığımız da kendi uhdesinde yer alan hizmetler noktasında çalışmalarını yürütüyor, bunu özellikle vurgulamak istedim. Dolayısıyla biz burada kendi Bakanlığımız üzerinden bir açıklama yaptık, yaptığımız çalışmaları anlattık.

Burada konuşulan birçok noktaya ben zaten sunumda değinmiştim, dolayısıyla tekrardan o konulara girmeyeceğim fakat şunu ilave etmek istiyorum: Çocukla çalışan birisi olarak ve dünyada literatürü bu manada takip eden birisi olarak evet yasakla bir yere gidilmediğini ben zaten sunumunda defaatle ifade ettim. “Dijitalin doğru kullanılması ve tehlikelerinden, risklerinden arındırılması ya da farkında olunarak devam edilmesi” şeklinde neredeyse birçok cümlede bunu ifade ettim fakat dünyada bu konular bizim kadar demokratik işlemiyor, en azından Avrupa’da ve Amerika’da şu anda yapılan yasa çalışmaları belli bir yaşın altındaki çocuk grubunu bu manada korumayı ve onlara

internetin bazı alanlarda yasaklanmasını öngörüyor. Fransa bunun adımlarını atmış durumda, Yeni Zelanda'da bu konuyla ilgili çalışmalar var, yine Amerika Birleşik Devletleri'nde eyaletler bazında bu konuda çalışmalar var, bunları da burada ifade etmek istiyorum.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI LEMAN YENİGÜN – Bir konuyu daha söylemek istiyorum.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Ben de söz istedim.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI LEMAN YENİGÜN – Tekrar, katıldığım bir konuyu da söylemek istiyorum.

Gerçekten bizim çocuklarla çalıştığımızda, hem de koruma altındaki çocuklarla çalıştığımızda en çok gördüğümüz şey -size de çok katılıyorum, bu konuyu gündeme her zaman taşıyalım- gerçekten sanat, spor, tiyatro, sinema... Bizim çocuklarımızda olduğu gibi, biz bu konudaki bütün çalışmalarımızı artırdık; inşallah, millî sporcularımız da çıkmaya başladı. Bu konunun önemli olduğunu görüyoruz yani bu çocuklarımızı sağlıklı mecralara çekerek, sanatla, sporla besleyerek, belki içeriklerini kendilerinin oluşturduğu TEKNOFEST'lerle yani daha farklı teknolojinin faydalı alanlarda kullanılması yönünü besleyerek, inşallah, hep birlikte bir mücadele içinde olacağımızdır. Ben hepimizin aslında öncelikle "çocuklar ve evlatlar" dendiğinde hassasiyetleri olduğunu düşünüyorum. Bu, aslında, bütün STK'ler, muhalefet, Hükümet, bizim hepimizin birlikte ortak çalışmamız gereken, bütüncül çalışmamız gereken bir durum. Tabii, biz burada notlarımızı aldık, eksik kaldığımız bir nokta var mı diye sizleri dinledik, faydalandık. Ben öncelikle buradaki tüm milletvekillerimize bize bu, konuda fikirlerini sundukları için teşekkür ediyorum, biz çok faydalandık. Elimizden geldiği noktada -bir anne olarak önce- gerçekten "dijital çağ" dediğimiz bu çağda yapılacak çok işimizin olduğunu farkındayız. Biz de bize gelen her türlü çalışma tekliflerine açığız.

Çok teşekkür ederiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tuncay Bey'i dinleyelim, ondan sonra benim de söyleyeceklerim var.

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY CEVHEROĞLU – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Efendim, çok bir ekleme yapmayacağım, şu hususa dikkat çekmek istiyorum: Özellikle Sayın Bakanımın da yakın zamanda birkaç defa ifade ettiği, özellikle Sosyal Risk Haritası ve Aile Rehberi uygulamasının bu sorunların yerinde tespiti -vaka eksenli- hane ziyaretinde tespiti durumunda vaka ve müdahale planlarının daha iyi hâle geleceğini ve erişimi daha da kolaylaştıracağını, katkı sağlayacağını düşünüyorum.

Eğitimlerle ilgili de -konunun dışına çıkmama adına değinmedim Sayın Başkanım- sayın vekilimizin de ifade ettiği gibi -bir cevap bağlamında söylemiyorum- sahada bizim ASDEP personellerimiz var, aile sosyal destek personellerimiz; hane ziyaretleri gerçekleştirilmiş ve 8.100 haneye gerçekleştirilmiştir efendim. Bunun doğal sonucu olarak müdahale etmemiz gereken konularda, Bakanlığımız görev alanında olan hususlarda sosyal hizmet modeli gerçekleştiriliyor ve diğer taraftan da bir yönlendirme yapılmaktadır.

Son bir cümleyle tamamlıyorum. Söz konusu, malumunuz olduğu üzere, strateji belgesi ve eylem planları çok paydaşlıdır. Bizim, Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgemizde, efendim, 43 paydaş söz konusu, tüm bakanlıkların yanı sıra aynı zamanda ilgili kurum ve kuruluşlarla beraber; kimi sorumlu kuruluş, kimi ilgili kuruluş; bunu da ifade etmiş olayım.

Arz ederim.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN – Az önce evrim teorisiyle ilgili bir nokta vardı, ona şimdi baktı arkadaşlarımız, böyle bir kısıtlamamız yok gözüküyor şu anda mevcutta; direkt olarak anahtar kelime vererseniz, biz şu an baktırdık, öyle bir kısıtlamamız yok öncelikle.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Raporu size iletayım.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN – Size zahmet, lütfen.

Başka, bir de bina meselesi vardı, sayın vekilimiz, o da gitti. Şu an burada, sadece yazılım değil elektronik haberleşme sektörü, posta sektörü, bütün bilişim teknolojileri var. Hatta binaya sığmıyoruz bile, öyle bir sıkıntımız var, onu da söylemek istedim.

Arz ederim, bu şekilde Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, Komisyonu artık toparlayalım. Ben de birkaç cümleyle cevap vermek istiyorum.

Tabii, dijital dünya dediğimiz zaman, cep telefonları, diziler, televizyonlar, film platformları, aklınıza gelecek gelmeyecek, ileriye dönük de bir sürü alan kapsıyor, çok geniş bir alan, çok derin bir alan, çok seçenekleri var. Bu alanlara dair yapılan çalışmalar aslında devde kulak gibi ya da gölün içinde bir damla gibi. O yüzden, açış konuşmamda da söyledim, beraber hareket etmemiz lazım. Bu bir millet meselesi, millî bir mesele ve devlet politikası olması gerekir, hepimizin şu an siyasetle ilgili kimliklerimizi bir kenara bırakarak "Çocuğumuzla ilgili problemi ortadan nasıl kaldırırız?"la ilgili bir ortak çalışma, bir beyin fırtınası -neyse adı- onu yapmamız gerekirken ne yazık ki bazı şeylerle karşılaştık. Mesela, ben yıllardır kadın, çocuk, aile üzerine çalışan, sosyal politikalarda yüksek lisans yapmış bir kardeşiniz olarak; bu Mecliste on yıldır, 3 dönemdir çalışan, Komisyon çalışmalarında Komisyon Başkanlığı, KEFEK Başkanlığı yapan bir kardeşiniz olarak çok şey gördük, çok şey yaşadık. Gerçekten bunları artık bizler yaşamak istemiyoruz; çocuklarımız için, ülkemiz için, milletimiz için. Adı ne olursa olsun, bunu ben biliyorum, herkes de biliyor; adı çok güzel, masum ifadelerle kuruluyor, işte, "evrim teorisi" ama altında, içinde gizli, subliminal ya da açıktan zararlı içeriklerle karşılaşabiliyoruz. Öyle mi Abdülkerim Bey, hepimiz görmedik mi, yaşamadık mı; kim bunu inkâr edebilir, kim bunun üzerine bir şey söyleyebilir?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN – Doğru Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Şimdi, komisyon çalışmalarının nasıl olduğuyula ilgili bir iki cümle söylemek istiyorum: Komisyon çalışmasıyla ilgili karar verilir komisyon üyeleriyle birlikte ve bir çalışma takvimi oluşturulur. İlgili kurumlar dinlenilir. Bugün hani yirmi dakikadan fazla dinlenilmeyeceğini psikolog arkadaşımız, milletvekilimiz de buradan söyler, biz de biliyoruz; yirmi dakikadan sonra dikkatler dağılır. Buraya ben bütün kurumları sıralayabilirdim, herkesi koyabilirdim, konuş konuş ama faydası yok. Biz o yüzden sırayla alıyoruz. Bir dahaki toplantımızda Millî Eğitim, Emniyetin içindeki siber suçlar, bütün kurumlar ve tarafları dinleyeceğiz. Sadece onları değil çocuklarımızı... Komisyonumuzun diğer çalışmalarını eğer incelemiş olsaydınız çocuklarla ilgili meselelerde taraflarla bizzat biz görüşme yapıyoruz, yanlarına gidiyoruz; gerekirse buraya çağırıyoruz ama yanlarına, ailelere gidiyoruz, bunu yapıyoruz. Böyle bir rapor çalışması var ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısı altında yıllardır, yüz yıldır bu böyle işliyor zaten; bunun aksi yok, bir tane örneğini bulamazsınız. Yerinde incelemeler, vaka incelemeleri, uluslararası düzeyde neler yapılmış, onlara bakmak; çok boyutlu inceliyoruz, hep beraber konuşuyoruz, tarafları dinliyoruz; her şekilde, her fikre, düşünceye açık bir şekilde dinliyoruz. Evet, demokrasi gerçekten Türkiye’de iyi işliyor, çok da fazla. Bakın, o demokrasisini bize örnek gösterdiğiniz, sıkışıp da Türkiye’deki kötü odakların, terör örgütlerinin kaçıp gittikleri o ülkeler çocukların internet kullanımıyla ilgili nasıl kısıtlamalar ve yasaklamalar getirmiş. Hemen, bakın, azıcık Google’a yazın, çıkıyor. Bakın, Avrupa Birliği, Amerika, Kanada kamu kurumları ve kuruluşlarındaki çalışanlarına TikTok’u yasaklamış, “Giremezsin.” demiş. Japonya “16 yaşına kadar olan çocuklar şu saatler arasında şu kadar girebilir, şu saatten sonra giremez.” demiş. Bunu kontrol edebilmek için yüz okuma, parmak izi okuma gibi güvenlik sistemlerini koymuş yani delmesin diye. Dijital dünya gerçekten büyük bir derya ve deniz, bir yeri düzenliyorsunuz, başka bir yerden girebiliyor, bunu biliyoruz.

Kanada’da, Amerika’da, İtalya’da, Fransa’da yasaklamalara ve kısıtlamalara gidilmiş. Her fırsatta bu ülkelerin demokrasisini, insan haklarını bize örnek gösterenlere biz de buyurun buraya bakın... Eğer bir hastalık varsa, orada bir sakıncalı durum varsa, gerekiyorsa ortak kararlarla birlikte kısıtlama da gelebilir, yasaklama da gelir; çocuklarımızı koruyacağız burada. “Çocuklarımız karar versin.” O zaman ben çelişiyorum, o zaman çocuğun kendi kararını verir, 13 yaşında evlenir, o zaman buna da karşı çıkmayacağız, buradan bu sonuç da çıkıyor; böyle bir şey yok. Burada ebeveynin, kurumların, devlet politikalarının, toplum değerlerinin devreye girmesi gerekiyor.

Mesela, sivil toplum örgütü, çok güzel, adı “sivil toplum” örgütü, çok da güzel isimler ama bakıyorsunuz, altında başka işler yapıyor. Bakın, geçen dönem deprem bölgesindeki çocuklarla ilgili çalışma yaptık. Sayın Vekilim, siz yoktunuz Komisyonumuzda. Diğer vekil arkadaşınız da vardı ama lütfedip çalışmamıza gelmediler. Biz 7 il gezdik, deprem bölgesinde kaldık, konteynerlerde kaldık arkadaşlarımızla beraber. Orada gördük ki adı sivil toplum örgütü, söylüyorum: Rengarenk Umutlar Derneği, Rosa, Kaos GL gibi dernekler orada konteyner kentlerde çocuklarımıza yönelik çok güzel şeyler yapmak istemişler ama bakın faaliyetlerine; biri PKK terör örgütünü destekliyor, bir tanesi çocuk LGBTİ’sini destekliyor, “Bunlar böyle olmalıdır.” diyor; açık, alenen sayfalarında var. Bakın, dışı çok güzel, ambalajlı, çok güzel sözlerle planlanmış ama altında zehir var. Dijital mecralar da böyle işte; zerk edildi, güzel gösterildi, iyi gösterildi. Alanlar olarak şu an, evet, sonucu yaşıyoruz, şu an öyle bir durumu yaşıyoruz. Bunun için bir çaba var, yeterli mi? Değil bence ama başlamışız. Biz, siyasi iradeler olarak burada bunlara destek verelim, daha iyisini yapmak için, gelin, ne yapalım? “Ben şurada desteğim, ben burada desteğim.” diyerek beraber çalışmamız lazım yoksa buradan siyaset üreterek çocuklarımızı koruyamayız, koruyamadık da zaten.

Eğer çocuğun yoksulluğunu düşünüyorsak, çocuğun yaşamını düşünüyorsak çok daha farklı alanlarda duruş sergilememiz gerekiyor. Şimdi, yoksul bir çocuk, derin yoksullukta ama cep telefonunda oyun oynuyor, internette, girmiş; bir çelişki. Ve bu çocuk çok yoksul ya da işte, can güvenliği yok, hayatı işte, tehlikede, bakıyorsunuz dağa gidiyor, cinsel istismarın en kötüsünü yaşıyor, tamamen hayatını, okul hayatından hayatını bitireceği süreçlere gidiyor; bunlarla ilgili açıklamalar duymuyoruz. Bu yaman çelişkiler, bu samimiyetsiz, çocuk haklarının, insan haklarının yanında “Demokrasi istiyoruz, özgürlük istiyoruz.” söylemlerinin çürüdüğü, kokuştugu siyasi bir duruş diyelim, “mış” gibi.

Ben on yıldır bunu Mecliste görüyorum ve artık yeter, lütfen. Samimiyete davet ediyorum. Gerçekten siyasi kimliklerinizi bırakın; çocukları düşünüyorsanız, Türkiye’yi düşünüyorsanız, hakları düşünüyorsanız samimiyetle yaklaşın diyorum.

Ben teşekkür ederim.

Komisyon toplantımız burada bitmiştir.

Kapanma Saati: 16.38